

Akčný plán rozvoja okresu Svidník v znení dodatku č. 2

Obsah

I. Analýza nepriaznivého hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho stavu okresu Svidník	3
II. Zhodnotenie rozvojového potenciálu okresu Svidník	9
III. Východiská Akčného plánu rozvoja okresu Svidník	11
IV. Návrhy opatrení a úloh na zabezpečenie realizácie a plnenia Akčného plánu okresu Svidník, časový harmonogram, spôsoby a zdroje financovania.....	14
A. Systémové opatrenia Akčného plánu na úrovni okresu Svidník	17
B. Prioritná oblasť Podnikanie a viac pracovných miest /Dopytová stránka trhu práce ...	19
C. Prioritná oblasť Vzdelávanie, flexibilita a kariéra /Ponuková stránka trhu práce.....	23
D. Prioritná oblasť Moderné a dostupné verejné služby	27
E. Prioritná oblasť Udržateľná mobilita pracovnej sily	29
F. Systémové a podporné systémové opatrenia na realizáciu Akčného plánu okresu Svidník na úrovni PSK	31
G. Podporné systémové opatrenia na realizáciu Akčného plánu na úrovni ústrednej štátnej správy.....	31
H. Spôsoby a zdroje financovania Akčného plánu rozvoja okresu Svidník	32
V. Proces monitorovania a hodnotenie dosiahnutého pokroku v zlepšení hospodárskej, sociálnej a environmentálnej situácii v okrese Svidník	34
VI. Integrácia už existujúcich rezortných programov, resp. prierezočných programov a návrh odstránenia prekážok na ich využívanie.....	34
Príloha č. 1.....	40

I. Analýza nepriaznivého hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho stavu okresu Svidník

Okres Svidník bol v súlade so zákonom č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov zaradený Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „ÚPSVaR“) do zoznamu najmenej rozvinutých okresov (ďalej len „NRO“). Po zaradení okresu Svidník medzi NRO bol Rozvojovou radou okresu Svidník v spolupráci so sociálno-ekonomickými partnermi z územia, najmä zástupcami miest a obcí okresu Svidník, zástupcami štátnej správy v okrese, Regionálnou rozvojovou agentúrou Svidník (ďalej len „RRA Svidník“), mimovládnyimi organizáciami a podnikateľskými subjektmi vypracovaný päťročný Akčný plán rozvoja okresu Svidník (ďalej len „Akčný plán“).

Dôvodom zaradenia okresu Svidník medzi najmenej rozvinuté okresy je dlhodobou evidovaná vysoká miera nezamestnanosti. Jej priemerná výška sa počas obdobia 2013 – 2015 pohybovala medzi 21,9 % a 19,4 %, kým za rovnaké obdobie sa priemerná miera nezamestnanosti na Slovensku pohybovala medzi 13,5 % a 10,6 %. **V júni 2016 bolo v okrese Svidník 3 633 uchádzačov o zamestnanie, z ktorých bolo disponibilných 3 022, čo predstavuje mieru evidovanej nezamestnanosti na úrovni 17,5 %.**

Okres Svidník má **rozlohu 550 km²**. **Okres mal k 31. 12. 2014 32 997 obyvateľov.** Nachádza sa v severovýchodnej časti Slovenskej republiky, hraničiac so štyrmi okresmi Prešovského samosprávneho kraja (Bardejov, Prešov, Vranov nad Topľou a Stropkov) a na severe je dlhá okresná hranica súčasne štátnou hranicou s Poľskom. Táto periférna poloha výrazne negatívne ovplyvňuje rozvoj okresu, ale zároveň do budúca môže byť zdrojom jeho atraktivity.

Územie celého okresu sa nachádza v dvoch geomorfologických celkoch. Sú nimi Ondavská a Laborecká vrchovina. Najvyšší bod územia, 752 m n. m., je Stávok v Laboreckej vrchovine na hranici s Poľskom. Najnižší bod okresu, 170 m n. m., sa nachádza v mieste, kde Topľa opúšťa okres, v katastri obce Železník. Územím okresu pretekajú vodné toky Ondava, Ladomírka a Topľa (Radomka, Kapišovka, Topoľa), ktorých vodné režimy typické pre horné toky riek sú značne rozkolísané, ohrozujú osídlené územia a preto si vyžadujú cieľavedomý manažment území povodí vrátane realizácie príslušných vodozádržných opatrení a obnovy mokradí.

Územie okresu sa vyznačuje vysokou lesnatosťou. Lesy zaberajú 47,2 % z rozlohy okresu. Značná časť lesov sa nachádza v Chránenej krajinnej oblasti Východné Karpaty. Na územie okresu zasahuje Chránená krajinná oblasť Východné Karpaty. Ďalšie chránené územia sú Národná prírodná rezervácia Komárnická jedlina, tri prírodné rezervácie (PR) – PR Dranec, PR Miroľská slatina, PR Radomka a Chránený areál Slatina pri Šarišskom Štiavniku. K chráneným častiam prírody patria aj vyhlásené chránené stromy (CHS): CHS Dub letný vo Svidníku, Lipa malolistá vo Svidníku, Vyšnoorlická lipa, Lipy vo Vyšnej Jedľovej, Lipa v Belejovciach, Lipy malolisté v Radome, Duby v Krajnom Čiernom, Lipa malolistá v Miroli, Dub v Hunkovciach, Lipy v Roztokoch, Skalníansky jaseň a Mazgalická lipa.

Okrem národnej sústavy chránených území sa v okrese nachádzajú **územia už zaradené do európskej sústavy chránených území Natura 2000.** Z európskej sústavy chránených území Natura 2000 sú v okrese dve územia Územie európskeho významu (ÚEV) Dukla a Chránené vtáčie územie Laborecká vrchovina, ktoré sú v prekryve s národnou sústavou. Sú navrhnuté ďalšie územia, ktoré budú zasahovať aj do okresu Svidník (napr. ÚEV Horný tok Ondavy a ÚEV Horný tok Tople). Územie okresu Svidník ponúka zaujímavé krajinárske scenérie, kde najmä v jeho severnej časti sa striedajú komplexy lesov s lúkami a pasienkami,

rozptýlenou mimolesnou zeleňou. Tieto biotopy sú domovom pre mnohé chránené a ohrozené druhy rastlín a živočíchov. Na viacerých miestach vyvierajú minerálne pramene a sú vybudované studničky. Lesy sú bohaté na lesnú zver a vtáctvo. Nerastná surovínová základňa okresu je nevýznamná. Z nerastných surovín je v centre pozornosti ťažba ropy a zemného plynu pod flyšovou pokrývkou, ktorá má tesniacu funkciu (prieskumné územie Svidník – ropa a horľavý zemný plyn).

Pre turistický ruch sú prítlačlivé nielen vyššie uvedené prírodné hodnoty, ale tiež **vzácne kultúrne pamiatky - drevené cerkvi, ktorých je na území okresu 11**. Z nich dve – v Bodružali a Ladomirovej sú **zapísané v Zozname svetového dedičstva UNESCO** (lokality kultúrneho dedičstva – Drevené kostoly). Vo Svidníku sa nachádza Slovenské národné múzeum – Múzeum ukrajinskej kultúry s expozíciou skanzenu ľudovej architektúry a Galéria Dezidera Millyho. Pravidelne sa tu konajú festivaly rusínskej a rusínsko-ukrajinskej kultúry. Na viacerých miestach okresu sa nachádzajú aj ďalšie drobné, ale zaujímavé sakrálne objekty, ako sú kaplnky, kríže.

Významným historickým miestom je **Dukliansky priesmyk a Údolie smrti**, kde došlo k rozhodujúcim oslobodzovacím bojom počas druhej svetovej vojny. Z hľadiska návštevnosti významnú úlohu zohráva **Vojenské múzeum a Pamätník sovietskej armády vo Svidníku**, ktorého expozícia podáva svedectvo o priebehu Karpatsko-duklianskej operácie v roku 1944.

Geomorfologická štruktúra a prírodné podmienky územia okresu vytvorili dve na sebe odlišné časti. **Severná časť regiónu je bohatá na lesné porasty s menej početným osídlením a centrálna a južná časť s prevládajúcou pahorkatinovou flyšovou krajinou a vodnými tokmi má rovnomerné osídlenie.**

Sídelnú štruktúru okresu tvoria **dve mestá – okresné mesto Svidník a Giraltovece a 66 obcí. Nad 1000 obyvateľov majú dve obce - Kračúnovce a Ladomirová; väčšina z obcí má však nízky počet obyvateľov - 4 obce do 19 obyvateľov, 19 obcí od 20 do 99 obyvateľov a 10 obcí od 100 do 199 obyvateľov.** Zvyšné obce sú v kategórii 200 – 999.

V okrese **klesá počet trvale bývajúceho obyvateľstva**, pričom pomer medzi mužmi a ženami je vyrovnaný s menšou prevahou žien.

Z hľadiska vývoja obyvateľstva podľa základných vekových skupín (tabuľka č. 1) je **pokles produktívneho obyvateľstva a mierny pokles predproduktívneho obyvateľstva**. Naopak, **rastie kategória poproduktívneho obyvateľstva**. Predpokladá sa, že v roku 2025 budú najpočetnejšou vekovou skupinou osoby vo veku 40-49 rokov.

Tabuľka č. 1. Obyvateľstvo podľa základných vekových skupín (v %)

Vek	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Predproduktívny	15,95	15,73	15,46	15,25	15,12	14,98
Produktívny	72,65	72,61	72,53	72,39	72,02	71,68
Poproduktívny	11,40	11,66	12,01	12,36	12,86	13,34

Zdroj: Štatistický úrad SR, DATAcube 2016

Migračné saldo (-47) a prirodzený prírastok obyvateľov (-9) sú záporné (tabuľka č. 2). Obce hlavne na severe okresu sú postupne konfrontované sťahovaním obyvateľstva do miest v rámci Slovenskej republiky, alebo aj do zahraničia, čím dochádza k ich vyľudňovaniu.

Tabuľka č. 2. Prehľad stavu a pohybu obyvateľstva v absolútnych číslach

Ukazovateľ	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 31.12. (osoba)	33 142	33 181	33 143	33 094	32 997	32 941
Živonarodení (osoba)	340	341	344	339	299	303
Potraty (počet v jednotkách)	92	80	89	76	83	55
Zomretí (osoba)	307	294	280	310	277	311
Prirodzený prírastok obyvateľstva (osoba)	31	47	62	29	22	-9
Priťahovaní na trvalý pobyt (osoba)	228	212	216	224	226	253
Vystáňovaní z trvalého pobytu (osoba)	320	322	316	302	345	300
Migračné saldo (osoba)	-92	-110	-100	-78	-119	-47
Celkový prírastok obyvateľstva (osoba)	-61	-63	-38	-49	-97	-56

Zdroj: Štatistický úrad SR, DATAcube 2016

Najväčšie zastúpenie v okrese má slovenská národnosť (tabuľka č. 3), **druhá najväčšia skupina obyvateľstva je rusínskej národnosti**. Obyvatel'ov rómskej národnosti žije v okrese podľa mapovania rómskych komúnit omnoho viac, ako uvádzaných 1,4 % obyvateľ'ov.

Tabuľka č.3. Percentuálny podiel obyvateľstva podľa národností k 31.12.2015

	Okres Svidník	Prešovský samosprávny kraj	Slovensko
Slovenská	73,7	83	81,3
Rusínska	13,7	3,3	0,6
Rómska	3,9	5,4	2,0
Ostatné národnosti	8,7	8,3	16,2

Zdroj: Štatistický úrad SR, DATAcube 2016

Miera evidovanej nezamestnanosti je v okrese Svidník vyššia, ako evidovaná miera nezamestnanosti na území Prešovského samosprávneho kraja a v Slovenskej republike. K 31.12.2015 dosiahla 19,4 %. Miera nezamestnanosti vypočítaná z celkového počtu uchádzačov o zamestnanie bola v tom istom období 22,1 %.

Tabuľka č. 4. Miera evidovanej nezamestnanosti k 31.12. daného roka (v %)

	Okres Svidník	Prešovský samosprávny kraj	Slovenská republika
2010	18,8	17,8	12,5
2011	20,0	19,0	13,6
2012	23,3	20,7	14,4
2013	21,9	19,4	13,5
2014	20,1	17,5	12,3
2015	19,4	15,5	10,6

Štatistický úrad SR, DATAcube 2016

Ku koncu júna 2016 bolo evidovaných 3 633 uchádzačov o zamestnanie (UoZ), z toho 3 022 disponibilných uchádzačov. Miera evidovanej nezamestnanosti dosiahla 17,5 %.

Svedčí to o dlhodobu zlej situácii, ktorá si vyžaduje efektívne intervencie tak v oblasti dopytu, ako aj ponuky pracovných síl.

Vzdelanostná štruktúra nezamestnaných v okrese je relatívne dobrá – percento UoZ s neukončeným základným vzdelaním je nízke aj v porovnaní so slovenským priemerom a percento UoZ so základným a stredoškolským vzdelaním sa zásadne nelíši od slovenského priemeru (tabuľka č. 6).

Tabuľka č. 5. Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa vzdelania v marci 2016 (v %)

	Okres Svidník	Prešovský samosprávny kraj	Slovenská republika
Neukončené základné	3,1	10,4	5,3
Základné	28,3	27,9	24,7
Stredné odborné	56,6	51,3	56,3
Vyššie a vysokoškolské	8,3	7,6	9,8

Zdroj: ÚPSVaR SR

Podiel dlhodobu nezamestnaných sa výrazne nelíši od slovenského priemeru, aj keď štruktúra je vychýlená smerom k 3 a viac ročnej nezamestnanosti. V roku 2015 bolo na jednotlivé nástroje aktívnych opatrení trhu práce zaradených 718 UoZ a do národných projektov bolo zaradených 129 UoZ. K 31. 12. 2015 bolo nahlásených 388 voľných pracovných miest, z toho väčšina bola určená pre práce mimo okres, prevažne okolie Bratislavy a v Českej republike.

Tabuľka č. 6. Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa doby trvania nezamestnanosti v marci 2016 (v %)

Obdobie	Okres Svidník	Prešovský samosprávny kraj	Slovenská republika
Do 12 mesiacov	42,6	42,2	48,0
12 mesiacov až 36 mesiacov	21,9	22,9	23,0
Nad 37 mesiacov a viac	35,4	34,9	29,0

Zdroj: UPSVaR

Z hľadiska pôsobnosti je **územie okresu pokrývané činnosťou Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny so sídlom v Bardejove**, pričom v okresnom meste Svidník je iba detašované pracovisko a v meste Giraltovce vysunutú pracovisko.

Okresom Svidník je v jeho pozdĺžnej osi vedený koridor plánovanej severojužnej trasy rýchlostnej komunikácie R4, ako súčasť multimodálneho koridoru s pracovným názvom „**Pobaltský koridor**“ (Via Carpatia) vedeným v línii Poľska (Lublin – Rzeszow) – Prešov – Košice – Maďarska (Miškovec – Debrecen) – koridor č. IV Constanca/Istanbul, s ktorým sú súbežné úseky cesty I/21. Súbežná cesta I/21 v pôvodnej úprave, cesta I/77 v úseku Nižná Polianka – Svidník je súčasťou cestnej komunikácie v prihraničnom území, západo - východne orientovanom cestnom koridore celoštátneho významu na území Prešovského kraja v trase Spišská Stará Ves – Stará Ľubovňa – Bardejov – Svidník – Medzilaborce – Palota. Vzhľadom na skutočnosť, že vyššie uvedené dopravné koridory nie sú vybavené adekvátnou dopravnou infraštruktúrou, **významným environmentálnym a sociálnym problémom je tranzitná kamiónová preprava na území okresu. Táto zaťažuje životné prostredie a nemá žiadny pozitívny ekonomický dopad na územie okresu.** Nie sú s ňou spojené žiadne pracovné miesta a nevytvára ani potrebu doplnkových služieb. **Rozvoj okresu si vyžaduje urýchlenú realizáciu rýchlostnej komunikácie R4.**

Okres Svidník je bez železničnej trate. V meste Svidník je vybudovaná vzletová a pristávacia dráha regionálneho letiska pre nepravidelnú osobnú a nákladnú dopravu, športovú činnosť a vyhlídkové lety, chýba ale súvisiaca technická infraštruktúra, zabezpečovacie zariadenia a výpravná budova. Existujúci potenciál v tejto oblasti je dobrým východiskom pre rozvoj CR.

Poľnohospodárstvo v okrese Svidník nedostatočne využíva svoj potenciál na tvorbu pracovných miest. **V okrese dlhodobo klesá podiel poľnohospodárstva na celkovej produkcii,** zamestnanosti a investíciách, a tým sa znižuje jeho vplyv na rozvoji vidieka. Poľnohospodárstvo má predpoklady zamestnávať na vidieku ľudí, ktorí len s ťažkosťami nachádzajú pracovné uplatnenie na pracovnom trhu.

V poľnohospodárstve prevláda živočíšna výroba s chovom hovädzieho dobytku a v malom množstve oviec a kôz. Prevládajú trvalé trávne porasty, ktoré slúžia ako pastviská pre hovädzí dobytok, keďže v okrese prevláda voľné ustajnenie zvierat s takmer celoročným pobytom mimo maštali. **V rastlinnej výrobe prevláda pestovanie krmovín na výrobu senáže, v malom množstve pestovanie pšenice, jačmeňa a kukurice.** Na ústupe je aj prídومové hospodárstvo, v domácom chove prevláda hydina, v malom množstve zajace a včely. Chýbajú poľnohospodárske odbytové združenia. **Riešením je podpora mladých farmárov, rodinných a malých fariem a spracovateľského a potravinárskeho sektora.**

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že dlhodobým konkurentom domácich výrobcov potravín sú farmári a obchodníci s potravinami z Poľska, kde je dotačná politika (nižšia DPH) odlišná od politiky u nás. Pri predaji poľnohospodárskych produktov, podobne ako aj v oblasti spotrebného tovaru, stavebného materiálu, predaja PHM hrá dôležitú úlohu cena, ktorá je v Poľsku nižšia ako na území regiónu. **Vzhľadom na blízkosť obchodných centier od územia okresu (mestá Dukla, Krosno) sa finančné zdroje a kúpna sila presúva do Poľska a miestna ekonomika stráca na sile.**

Okres Svidník sa nachádza v priemyselne najmenej rozvinutej oblasti severovýchodného Slovenska, vzdialenej od priemyselných centier. Priemyselnú základňu reprezentuje nízky počet podnikov **so zameraním na odevný, strojársky, drevársky, kožiarsky a spracovateľský priemysel,** ktoré sa nachádzajú hlavne v mestách Svidník a Giraltovce. Väčšina stavebných firiem zabezpečuje stavebné práce mimo okresu, ako aj mimo územia Slovenska. **Menšie firmy vykonávajú stavebné práce prevažne v Českej republike. Územie má značný potenciál pre tvorbu a zakladanie obecných a sociálnych podnikov** s ponukou napr. stavebných prác pri zamestnaní UoZ. Zároveň je nevyhnutné reprofílovať resp. preškoliť UoZ na profesie, ktoré sú v území takmer nedostatkové bez potreby špeciálneho vzdelania.

Územie okresu predstavuje značný potenciál pre rozvoj rekreácie a cestovného ruchu. Okres je centrom Podduklianskeho regiónu s letiskom, na križovatke významných cestných komunikácií smerujúcich do Poľska, Prešova, Bardejova s lokalizáciou kultúrnych pamiatok, v smere na rekreačnú oblasť Domaša, Vranov nad Topľou a Maďarsko. **Okres má možnosti pre zlepšenie cezhraničného turistického ruchu pre turistiku, cykloturistiku a netradičnú dopravu.** Koncepcia cestovného ruchu okresu vychádza z ťažiskového rekreačného krajinného celku Dukla, ktorý predstavuje funkčne špecializovaný priestor s významom pamiatkovým a poznávacím (Vojenské múzeum). **Ťažiskom priestoru je geomorfologický celok Laborecká vrchovina spolu s pamätníkom Dukla, Vojenským múzeom a Údolím smrti.** V okrese Svidník sa nachádzajú obce, ktoré zaznamenali zníženie počtu obyvateľov a ostali v nich voľné kapacity bytového fondu, čo umožňuje **rozvoj chalupárstva a vidieckej**

turistiky. Pri rozvoji cestovného ruchu, ako jedného z najvýznamnejších ekonomických odvetví na území okresu Svidník je nevyhnutné zamerať sa na rozvoj a skvalitnenie technickej infraštruktúry, zvýšenie počtu ubytovacích a stravovacích kapacít a služieb cestovného ruchu ako celku (vrátane animačných a sprievodcovských činností).

Zimné strediská Medvedie a Šarbov sú bez vhodných ubytovacích kapacít, ale s potrebným vybavením (lyžiarskymi vlekmí). Prímestská rekreácia v meste Svidník je uspokojovaná kapacitou rekreačných priestorov a areálom zimných športov. **Bývalé miestne kúpele Šarišský Štiavnik so štyrmi prameňmi kyseliek nie sú využívané.** Medzi ciele poznávacieho turizmu patria predovšetkým drevené cerkvi Ladamirová, Bodružal, Krajný Čierňo, Šemetkovce, Nižný Komárnik atď. Ako nosný, z hľadiska rozvoja cestovného ruchu v okrese, v budúcnosti možno považovať kultúrno-poznávací turizmus kombinovaný s vidieckou turistikou, chalupárstvom s perspektívnymi možnosťami celoročnej rekreácie. Rekreačný priestor Medvedie - Šarbov je potrebné rozšíriť o ubytovacie kapacity, umožniť umelé zasnežovanie prípadne zriadenie ďalšieho vleku. V tejto súvislosti je potrebné rekonštruovať prístupovú komunikáciu III. triedy a rešpektovať podmienky Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky.

Nedostatkom cestovného ruchu je slabá infraštruktúra v podobe stravovacích, ubytovacích, kapacít absencia animačných a sprievodcovských kapacít, chýbajúceho koncepčného marketingu a pod. **Potrebné je vytvorenie klastra cestovného ruchu.**

Na území okresu Svidník sa nachádza 23 materských škôl s počtom tried 44 a s počtom zapísaných 897 detí. Materské školy zabezpečujú výchovu a starostlivosť o deti v spádových obciach, časť detí navštevuje MŠ v mestách Svidník a Giraltovce. Základných škôl je 21 s počtom tried 168 a s počtom zapísaných žiakov 2 863 (DATAcube údaje k 15. 9. 2015). **Trend v oblasti školstva je skôr negatívny, počet žiakov postupne klesá. V okrese je 8 stredných škôl, ktoré sú v mestách Svidník a Giraltovce. Školy je potrebné modernizovať a zvýšiť tepelnú ochranu budov, ako aj vybaviť dielne novou technológiou pre študijné a učebné odbory.** Študijné a učebné zameranie stredných odborných škôl nezodpovedá potrebám pracovného trhu, z uvedeného dôvodu je nevyhnutné ich aktualizovať, **zatraktívniť štúdium na týchto školách.**

Najžiadanejšie študijné a učebné odbory podľa ÚPSVAR sú hlavne manipulačný pracovník, administratívny pracovník, predavač, murár, šička, kuchár, učiteľ, zvárač. Z pohľadu zamestnávateľov ide najmä o odbory čašník, kuchár, zvárač, lekár bez špecializácie, špediér, murár.

Zariadenia sociálnych služieb v okrese Svidník pokrývajú potreby obyvateľov v súlade so zákonom o sociálnych službách a v súlade s ponukou rôznych druhov sociálnych služieb, ktoré sú v okrese zaregistrované. V okrese sa nachádzajú dva útulky s kapacitou 30 miest, jeden domov na polceste s kapacitou 15 miest, jedno zariadenie pre seniorov s kapacitou 30 miest, dva domovy sociálnych služieb ambulantnej formy s kapacitou 20 miest, tri domovy sociálnych služieb pobytovou formou s kapacitou 169 miest jedno špecializované zariadenie s kapacitou 60 miest a štyri denné stacionáre s kapacitou 130 miest. Okrem týchto druhov služieb je v okrese zabezpečená 29 poskytovateľmi opatrovateľská služba terénnou formou a 9 poskytovateľmi je zabezpečená prepravná služba rovnako terénnou formou. Okrem týchto druhov sociálnych služieb sú v okrese zabezpečované sociálne služby terénnou formou a to: požičiavanie pomôcok-2 poskytovateľmi, monitorovanie a signalizácia potreby pomoci-1 poskytovateľom, denné centrum-1 poskytovateľom, sociálna rehabilitácia-1 poskytovateľom, sprievodcovská a predčitateľská služba- 1 poskytovateľom, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií- 1 poskytovateľom, terénna sociálna služba

krízovej intervencie- 1 poskytovateľom a služba včasnej intervencie- 1 poskytovateľom. Ďalej v okrese je zabezpečené viacerými subjektami základné a špecializované sociálne poradenstvo ambulantnou a terénnou formou.

Okres Svidník má priemerne rozvinutú sieť zdravotníckych zariadení, ktorá sa koncentruje v mestách Svidník a Giraltovce. Medzi základné zdravotnícke zariadenie patrí vo Svidníku Nemocnica s poliklinikou Svidník – Nemocnica armádneho generála L. Svobodu Svidník, n.o. (Svidník), v Giraltovciach Poliklinika Giraltovce ILB, s.r.o. (Svidník). Okrem uvedených zdravotníckych zariadení sa v území nenachádzajú žiadne iné ambulantné zariadenia pre poskytovanie zdravotníckych služieb. Vzhľadom na trend starnutia obyvateľstva je tento problém pomerne akútny.

Okres Svidník má značný potenciál energetických úspor (hlavne v budovách) obnoviteľných zdrojov energie. Využitie tohto potenciálu by prispelo k stabilizácii lokálnej ekonomiky, zníženiu palív a energií a k tvorbe pracovných príležitostí.

Pokles v miere nezamestnanosti je možné dosiahnuť jednak zvyšovaním vzdelanostnej úrovne a zručností pracovnej sily a vytvorením dopytu a priaznivého prostredia pre pracovnú silu **predovšetkým podporou odvetví s vyššou pridanou hodnotou. Dôležité je urýchlene nastaviť systém stredoškolského vzdelávania tak, aby ponúkané odbory boli v súlade s potrebami trhu práce a neprodukovali absolventov s nízkou šancou uplatnenia sa na trhu práce.**

II. Zhodnotenie rozvojového potenciálu okresu Svidník

Dlhodobá vysoká nezamestnanosť v okrese Svidník je spôsobená špecifickými faktormi a dopadmi hospodárskej a sociálnej politiky, **hlavne nedostatočne rozvinutou technickou infraštruktúrou územia ako prihraničného okresu, nevhodnou kvalifikáciou pracovnej sily, odchodom mladej kvalifikovanej sily z okresu, nedostatočne diverzifikovanou miestnou ekonomikou nedostatočne využívajúcej miestne zdroje a nerozvinutou štruktúrou vzdelávacích inštitúcií v kontexte celoživotného vzdelávania.** Medzi UoZ sa nachádzajú aj mladí ľudia, ktorí sa vrátili zo zahraničia, resp. iných častí SR, sú to často odborníci s praxou, finančným kapitálom, avšak nemajú informácie o možnostiach sebauplatnenia, resp. podnikania, práve títo sú cieľovou skupinou pre činnosť poradenských agentúr.

Základnými predpokladmi pre rozvoj okresu Svidník je tvorba pracovných miest s využitím domácich prírodných a ľudských zdrojov, ekonomického potenciálu okresu, výhodnej medzinárodnej polohy a zlepšenie podnikateľského prostredia. Okres Svidník má rozvojový potenciál, ktorý sa dá využiť k zníženiu miery nezamestnanosti prostredníctvom tvorby udržateľných pracovných miest a to:

- **existencia dobrých podnikateľských zámerov** s využitím disponibilných zdrojov v regióne,
- **existencia prosperujúcich podnikov s dobrou pozíciou na svetových trhoch** s perspektívou rozšírenia produkcie a tým aj udržateľnej zamestnanosti,
- **existencia predpokladov pre rozvoj poľnohospodárskej výroby,** a to hlavne zakladaním malých rodinných fariem, zakladaním chovu rýb, včelárstva, zakladaním sadov a následným napojením na spracovateľský priemysel – sušiarne, muštárne a pod.,

- **vysoký potenciál stredného odborného školstva**, ktoré však nedostatočne reaguje na miestne potreby trhu práce,
- **výhodné cezhraničné prepojenie a rozvinutá cezhraničná spolupráca** samospráv, spolupráca v oblasti práce, kultúry, turistiky, ochrany prírody, spoločenských kontaktov a pod., a rozvoj cezhraničnej spolupráce najmä v rámci karpatského euroregiónu,
- **rozvinutá spolupráca verejného, súkromného a občianskeho sektoru v 2 miestnych akčných skupinách**,
- **dobrá dopravná poloha** voči vyšším sídelným a hospodárskym centrá, existencia hraničného prechodu pre nákladnú dopravu, avšak nedostatkom je **absencia STK v okrese**,
- okres je súčasťou cestného prepojenia v smere sever – juh na úrovni rýchlostnej komunikácie R4, ktorá nadviaže na rýchlostnú komunikáciu v prihraničnej oblasti,
- **kultúrne, historické a prírodné bohatstvo, bohaté tradície, konanie festivalov, existencia kultúrnych a vojenských pamiatok**,
- **výhodné podmienky pre rozvoj tranzitného turizmu** na celom území regiónu najmä v letnej sezóne,
- v dlhodobej perspektíve po dobudovaní ubytovacích kapacít možnosť **rozvoja pobytového turizmu** s prepojením na pobytové lokality regiónu Bardejova, Stropkova, vodnej nádrže Domaša a prihraničného územia v susednom Poľsku,
- možnosť využitia **potenciálu hospodárskych lesov, lepšieho zhodnotenia drevnej hmoty**, ktoré v súčasnosti opúšťa územie iba ako guľatina alebo palivo bez pridanej hodnoty, chýba ťažba a hlavne spracovanie drevnej hmoty, pily, drevárske a stolárske výroby,
- disponibilná infraštruktúra a **plochy pre podnikanie**, možnosť využitia zóny priemyselného parku, pre ktorý je spracovaný územný plán zóny, avšak plocha nie je majetkovo-právne vysporiadaná vo Svidníku, možnosť využiť voľné priestory v bývalých kožiarskych závodoch v Giraltovciach, ktoré sú vo vlastníctve fyzickej osoby; možnosť využiť priestory v obciach okresu v poľnohospodárskych objektoch,
- **možnosť vytvárania tzv. „zelených“ pracovných miest** zameraných napr. na obnovu mokradí a ďalších vodozádržných opatrení, odstraňovanie invázijských druhov rastlín, údržbu drevín rastúcich mimo lesa, starostlivosť o zanedbané a nevyužívané priestranstvá a pod.

Rozvojová stratégia okresu Svidník musí riešiť hlavne tieto nedostatky:

- **slabú medzirezortnú a územnú koordináciu**, plánovanie a riadenie zo strany štátu, VÚC a samosprávy a na úrovni okresu,
- **slabú podporu začínajúcich podnikateľov a malých a stredných podnikov** a s tým spojenú nízku atraktivnosť pre domácich investorov,
- **nízky podiel finalizácie poľnohospodárskej ale aj priemyselnej výroby**,
- **zlý technický stav kultúrnych pamiatok**,
- **zlý technický stav a nízku energetickú efektívnosť verejných budov**,
- potrebu **dobudovať komplexné služby cestovného ruchu**,
- **odchod mladých kvalifikovaných ľudí** z okresu, nepriaznivú vzdelanostnú a sociálnu štruktúru obyvateľstva,
- **vzdelávací systém, ktorý nedostatočne reaguje na potreby trhu práce**, nízke príjmy rodičov však neumožňujú poskytnúť vzdelanie deťom v iných odboroch vo vzdialenejších mestách,

- **zlé životné podmienky** sociálne odkázaných skupín obyvateľstva **vrátane príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít,**
- **chýbajúci komplexný systém protipovodňovej ochrany,** ktorý by zároveň chránil územie aj pred inými vplyvmi zmeny klímy (najmä suchom), **najmä prostredníctvom obnovy mokradí a vodozádržných opatrení** v krajine aj mimo vodných tokov,
- **nedostatok domáceho kapitálu,**
- **veľký počet obcí s malým počtom obyvateľov a s tým spojené nedostatočné využívanie aglomeračného efektu;** nedobudovanú technickú infraštruktúru obcí, pomalú rekonštrukciu vodovodov a ciest III. triedy v okrese,
- **nedostatočné spracovanie drevnej hmoty a nekontrolovaný vývoz drevnej hmoty** bez ďalšieho zhodnotenia,
- **pomalý postup realizácie pozemkových úprav,**
- **chýbajúcu stratégiu rozvoja cestovného ruchu,** okres Svidník nie je zapojený do žiadnej oblastnej organizácie cestovného ruchu, a tým je limitovaný prílev finančných zdrojov na rozvoj cestovného ruchu na danom území (**absentuje destinačný manažment a destinačný marketing**).

III. Východiská Akčného plánu rozvoja okresu Svidník

Akčný plán vychádza zo zhodnotenia rozvojového potenciálu okresu. Je založený na zhodnotení územného kapitálu okresu, jeho verejného, súkromného a občianskeho sektora a na využití ich konkurenčných výhod a možností spolupráce. Tento prístup vytvára predpoklady pre udržateľný rozvoj okresu aj s efektívnym využitím intervencie z verejných zdrojov formou podpory realizácie Akčného plánu.

Cieľom Akčného plánu je znížiť nezamestnanosť v okrese Svidník a vytvoriť 1 418 pracovných miest do roku 2020.

K základným výzvam Akčného plánu patria:

- **Vysoká nezamestnanosť** a jej hlavné príčiny:
 - **stredné školstvo nedostatočne reaguje na miestne potreby trhu práce,** čo sťažuje prechod absolventov na trh práce a uchádzačom o prácu **neumožňuje profesijnú mobilitu,** preto narastá počet nezamestnaných,
 - **vysoký podiel príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít a ich zhoršená možnosť uplatnenia na trhu práce,**
 - **nedostatočná komunikácia medzi miestnymi aktérmi,** ktorý by podporoval rast zamestnanosti a zamestnateľnosti na území okresu,
 - vzhľadom na alternatívny príjem zo šedej, resp. čiernej ekonomiky **chýba motivácia prijať miesto na formálnom trhu práce,**
 - **odchod obyvateľov okresu** po dosiahnutí stredoškolského, resp. vysokoškolského vzdelania do iných regiónov, resp. mimo územia Slovenskej republiky.
- **Využitie potenciálu rozvoja existujúcich ekonomických subjektov** v oblasti miestnej a regionálnej ekonomiky, skvalitnenie podmienok podnikania s dôrazom aj na malé a stredné podniky udržateľne zhodnocujúce lokálne zdroje, od pôdohospodárstva, rodinných fariem, chovu rýb, včelárstva, cez prvotné spracovanie surovín, drevnej hmoty, priemyselnú výrobu, spracovateľský priemysel, služby až po cestovný ruch. Veľkou výzvou

je zakladanie obecných podnikov, produkciu lokálnych produktov, spracovateľských kapacít pre regionálnu prvovýrobu a miestnych odbytových družstiev.

- **Zmena klímy a energetický potenciál** prejavov zmeny klímy má nepriaznivé dôsledky na socio-ekonomické a prírodné systémy. Územie okresu Svidník bolo niekoľkokrát **postihnuté povodňami a časté sú privalové dažde. Zároveň sa predlžujú obdobia sucha.** Prevencia škôd a komplexné adaptačné opatrenia, ktoré znižujú nepriaznivé dôsledky zmeny klímy v podmienkach okresu Svidník by mali byť zamerané na **realizáciu opatrení pre zadržiavanie vody, spomaľovanie jej odtoku z krajiny a ochranu proti povodňam.** Mitigačné opatrenia orientované na znižovanie emisií skleníkových plynov by mali byť zamerané na zhodnotenie potenciálu obnoviteľných zdrojov energie a zvyšovanie energetickej efektívnosti (**úspory energie**) v okrese. Tieto opatrenia zároveň predstavujú potenciál tvorby pracovných miest práve v štruktúre, ktorá je k dispozícii v evidencii uchádzačov o zamestnanie.
- **Prírodný potenciál** s cieľom zachovať, využívať a rozvíjať kvalitné životné prostredie a špecifické klimatické podmienky, prírodné zdroje, ako sú: orná pôda, lúky a pasienky, lesy poľovná zver, lesné plody, huby, rybárčenie, pešia letná a zimná turistika a iné. **V okrese existujú predpoklady na rozvoj živočíšnej výroby, hlavne na chov hovädzieho dobytku a oviec, ktorá by dokázala zamestnať disponibilné pracovné sily,** ktoré v iných odvetviach národného hospodárstva, vzhľadom na svoju nízku kvalifikáciu, nenachádzajú uplatnenie. Územie okresu má potenciál taktiež na **ovocinárstvo, chov rýb a spracovanie drevnej hmoty.** Spracovanie a využívanie drevnej hmoty je potenciálom rozvoja predovšetkým malých firiem. V niektorých lokalitách a chránených územiach je vhodné **zabezpečiť manažment/starostlivosť o územia (pasenie, kosenie a pod.) a odstraňovanie invázií druhov rastlín.**
- **Kultúrny potenciál.** Veľmi dôležitým faktorom využitia prírodného potenciálu je prepojenie využitia prevažne lesného prostredia (**46,5 % územia tvoria lesy**) s **kultúrnymi pamiatkami (drevené cerkvi, vojenská história z 1. a 2. svetovej vojny, pamätník Československej armády na Dukle, prírodné vojenské múzeum)** zaradenými do Zoznamu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO Doplňkovo tvorí kultúrny potenciál aj pomerne zachovalá tradícia folklóru a ľudovej tvorivosti Rusínov.
- **Infraštruktúra** s cieľom rozvoja a efektívneho využitia regionálnej sociálnej, technickej a dopravnej infraštruktúry. Potrebné sú investície pre zlepšenie dostupnosti okresu, a tým zvýšenie atraktivity pre investorov a aj návštevníkov. Ide tiež o dobudovanie environmentálnej infraštruktúry umožňujúcej udržateľný rozvoj ekonomických aktivít v okrese, o zlepšenie kvality a dostupnosti sociálnej infraštruktúry vrátane zdravotnej starostlivosti, dobudovanie špecifických zariadení sociálnej infraštruktúry reflektujúcich nielen starnutie obyvateľstva, ale aj potreby mladých rodín s deťmi. **V súčasnosti je veľmi atraktívnou oblasťou rozvoja infraštruktúry výstavba cyklotrás a cyklociest v rámci okresu s napojením na susedné okresy a aj prihraničné oblasti Poľskej republiky.** Dôležitou úlohou je **minimalizácia množstva zmesového komunálneho odpadu,** podstatné zvýšenie miery jeho separovaných zložiek, najmä biologicky rozložiteľného odpadu, **využívanie extenzívnych spôsobov čistenia odpadových vôd,** využívanie alternatívnych zdrojov energie (najmä solárnej a veternej a citlivého využívania biomasy).
- **Cestovný ruch** orientovaný na vybudovanie a skvalitnenie infraštruktúry najmä pre poznávaciu turistiku, ekoturizmus a agroturistiku (penzióny, stravovanie, sprievodcovstvo

a pod.). **Podmienkou rozvoja cestovného ruchu je zapojenie sa okresu Svidník do národnej siete destinačného manažmentu členstvom v oblastnej organizácii cestovného ruchu, respektíve vytvorenie klastra v oblasti cestovného ruchu.**

- **Využitie geografickej polohy a potenciálu územnej spolupráce** – okres má obrovský potenciál odbytu špecifických produktov a možnosti kooperácie založenej na doplnkovosti a na del'be práce v rámci regionálnych a cezhraničných stratégií rozvoja. Veľmi dôležitú úlohu do budúcnosti môže zohrávať dlhoročné partnerstvo a dobré vzťahy s poľskými partnermi. Tento potenciál však v súčasnosti z rôznych príčin nie je využívaný a prihraničná poloha okresu je skôr prekážkou efektívneho využívania jeho disponibilných zdrojov a potenciálu.
- **Potreba užšej medzirezortnej a územnej koordinácie**, plánovania a riadenia zo strany štátu, VÚC a miestnych samospráv. Bude potrebné odstrániť prekážky pre lokálne iniciatívy a zlepšiť motiváciu a inštitucionálny rámec na spoločný postup obcí a okresov. Iniciatívy miestnych občanov využiť na podporu aktívnej účasti na riadení svojho územia, osvetou a prácou s mládežou a nezamestnanými sa snažiť o zlepšenie vzťahu k územiu v ktorom žijú, zodpovedne a dlhodobo pôsobiť na ostatné skupiny obyvateľov a pomáhať zodpovedným orgánom objektívne realizovať riadiace procesy miestneho rozvoja.

Základným a hlavným cieľom Akčného plánu je znížiť mieru nezamestnanosti v okrese Svidník podporou vytvorenia 1 418 pracovných miest do roku 2020. Akčný plán okresu Svidník charakterizujú rovnaké princípy, ako akčné plány ostatných najmenej rozvinutých okresov:

- efektívne využívanie a **rozvoj lokálnych výrobných zdrojov okresu** vrátane existujúceho ekonomického potenciálu s dôrazom na **podporu domácich malých a stredných podnikateľov**, potenciálom rozšírenia výroby, ale i začínajúcich podnikateľov, rodinných firiem a fariem,
- **zvyšovanie tvorby pridanej hodnoty** v okrese s dôrazom na **pôdohospodárstvo** a spracovateľský priemysel s využitím prírodných zdrojov okresu a **regionálnu distribúciu jeho produktov**,
- **využitie vysokého potenciálu stredného odborného školstva** pri adaptácii pracovnej sily na požiadavky trhu práce,
- **využívanie rôznych zdrojov finančných podpôr**, vrátane využitia kombinácie súkromných a verejných zdrojov,
- podpora projektov spájajúcich viacero subjektov, **podpora pilotných projektov**, podpora kľúčových projektov pre tvorbu pracovných príležitostí,
- **podpora skvalitnenia podmienok na podnikanie** a život v okrese s dôrazom na aktívne zapojenie na trhu práce osobitne u rómskej komunity,
- **efektívnejšie poskytovanie dostupných a kvalitných verejných služieb** vrátane investovania do vlastných kapacít a infraštruktúry,
- **zlepšenie dostupnosti okresu**,
- **využitie pozitívnych skúseností z iných okresov**, resp. krajín pre miestny rozvoj a aktivizáciu obyvateľstva,
- **zlepšenie výmeny skúseností a obchodnej výmeny v prihraničnej oblasti** s Poľskou republikou,
- **rešpektovanie ekologických obmedzení a zásad obehovej ekonomiky** pri využívaní prírodných zdrojov okresu.

IV. Návrhy opatrení a úloh na zabezpečenie realizácie a plnenia akčného plánu, časový harmonogram, spôsoby a zdroje financovania

Základné oblasti rozvoja akčného plánu sú definované tak, aby sa garantovala obsahová a časová koordinovanosť jednotlivých opatrení a úloh Akčného plánu s využitím finančnej podpory jednotlivých Operačných programov európskych štrukturálnych a investičných fondov EÚ v programovom období 2014 – 2020 spoločne s intervenciami zo štátneho rozpočtu a iných zdrojov vrátane súkromných zdrojov. **Realizácia Akčného plánu bude podporená aj ďalšími systémovými opatreniami vlády Slovenskej republiky, VÚC, miest a obcí okresu Svidník koordinovaných medzirezortnou Radou pre rozvoj najmenej rozvinutého okresu** podľa zákona č. 336/2015 z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov o podpore najmenej rozvinutých okresov a Rozvojovou radou okresu Svidník.

Akčný plán obsahuje systémové opatrenia a aktivity na úrovni okresu, VÚC a štátu. Systémové opatrenia sú zamerané na koordináciu a spoluprácu, majú za cieľ vytvoriť vhodné inštitucionálne prostredie na tvorbu pracovných miest. Hlavné aktivity sú zamerané na vytvorenie pracovných miest a k odstraňovaniu prekážok rozvoja zamestnanosti v okrese. Zároveň sú pilotnými aktivitami, ktoré môžu byť následne replikované v iných odvetviach a lokalitách. okresu.

Akčný plán obsahuje opatrenia vo vyššie uvedenej štruktúre rozdelené do nasledujúcich oblastí:

- A. Systémové opatrenia na úrovni okresu Svidník,**
- B. Prioritná oblasť Podnikanie a viac pracovných miest** – reprezentujúca dopytovú stránku trhu práce – podnikanie a lepšie pracovné možnosti,
- C. Prioritná oblasť Vzdelávanie, flexibilita a kariéra** reprezentujúca ponukovú stránku trhu práce – vzdelávanie, posilnenie flexibility a mobility,
- D. Prioritná oblasť Moderné a dostupné verejné služby,**
- E. Prioritná oblasť Udržateľná mobilita pracovnej sily,**
- F. Systémové opatrenia na úrovni PSK,**
- G. Systémové opatrenia na úrovni štátu.**

Indikatívny zoznam projektových zámer k jednotlivým opatreniam nezakladá povinnosť tieto projektové zámery schváliť a finančne podporiť. Je to možné len po splnení podmienok v rámci jednotlivých výziev pre štátne dotácie a o žiadosti o nenávratné finančné príspevky z EŠIF-u. Tento zoznam sa bude priebežne upravovať podľa potreby, vývoja plnenia AP a prehodnotenia podnikateľských zámerov.

Stručný prehľad systémových opatrení, prioritných oblastí a aktivít

Systémové opatrenia a kľúčové aktivity	Partneri
A. Systémové opatrenia na úrovni okresu Svidník	<i>cca 5 vytvorených pracovných miest</i>
A.1. Centrum podpory regionálneho rozvoja okresu Svidník Projektové centrum, centrum poradenstva a centrum udržateľnej energetiky.	mestá a obce okresu, verejný, súkromný a občiansky sektor, subjekty územnej spolupráce, PSK, Rozvojová rada okresu Svidník, MAS, RRA
B. Prioritná oblasť Podnikanie a viac pracovných miest / Dopytová stránka trhu práce	<i>cca 1 294 vytvorených pracovných miest</i>
B.1. Podpora podnikania v pôdohospodárstve a nadväzujúcich odvetviach B.1.1. Vytvorenie podmienok pre podporu malých a stredných farmárov B.1.2. Vytvorenie podmienok pre podporu mladých farmárov	MPRV SR, MPSVR SR, podnikateľské subjekty, Rozvojová rada okresu Svidník, farmári, regionálne odbytové organizácie
B.2. Podpora vzniku nových a existujúcich podnikateľských subjektov v priemysle, energetike, službách a cestovnom ruchu B.2.1. Podpora projektov podnikateľských subjektov v priemysle, energetike a službách B.2.2. Podpora aktivít v cestovnom ruchu	MH SR, SARIO, SIEA, MPSVR SR, MŠVVŠ SR, mesto Svidník, mesto Giraltovce, Rozvojová rada okresu Svidník, podnikateľské subjekty, MVO okresu Svidník
B.3. Príprava vhodných lokalít pre investorov Príprava vhodných lokalít v meste Svidník a Giraltovce.	Svidník, Giraltovce, Rozvojová rada okresu Svidník
B.4. Podpora subjektov sociálnej ekonomiky a subjektov na podporu lokálnej zamestnanosti B.4.1. Realizácia minimálne 5 pilotných projektov subjektov sociálnej ekonomiky alebo subjektov na podporu lokálnej zamestnanosti B.4.2. Zriadenie minimálne 1 tréningového centra zabezpečujúceho prípravu pracovnej sily pre jednoduché povolania	MPSVR SR, MV SR, UPSVR SR, SZRB AM, MŽP SR, mestá a obce okresu, MVO, Rozvojová rada okresu Svidník
B.5. Vytvorenie podmienok na podporu regionálnych produktov. Podpora zvýšenia pridanej hodnoty koncových produktov v regióne a ich umiestnenie na trhu. Podpora založenia regionálneho odbytového združenia	MPRV SR, obce a mestá okresu, Rozvojová rada okresu Svidník, výrobcovia

	regionálnych produktov
C. Prioritná oblasť Vzdelávanie, flexibilita a kariéra / Ponuková stránka trhu práce	<i>cca 9 vytvorených pracovných miest</i>
C.1. Realizácia Národných projektov ÚPSVaR v okrese Svidník Zlepšenie postavenia UoZ na trhu práce, zvýšenie zamestnateľnosti a zamestnanosti UoZ a znevýhodnených UoZ prostredníctvom: <ul style="list-style-type: none"> • NP Praxou k zamestnaniu, • NP Absolventská prax štartuje zamestnanie, • NP Úspešne na trhu práce, • NP Cesta z kruhu nezamestnanosti, • NP Šanca na zamestnanie, • NP Chceme byť aktívni na trhu práce, • NP Cesta na trh práce. 	MPSVR SR, MPRV SR, ÚPSVR Bardejov, Rozvojová rada okresu Svidník
C.2. Podpora rozvoja kvalifikácie reagujúcej na potreby trhu práce C.2.1. Vytvorenie/dobudovanie Regionálnych centier vzdelávania pri SOŠ/COVP, zabezpečujúcich prípravu žiakov na trhom dopytované povolania. C.2.2. Vytvorenie centra poradenstva a služieb zamestnanosti. Integrované centrum zahŕňajúce kariérne a profesijné poradenstvo, služby pre trh práce, služby pre inkubačné programy a služby pre subjekty sociálnej ekonomiky a pre subjekty na podporu lokálnej zamestnanosti. C.2.3. Podpora investícií do predprimárneho a primárneho vzdelávania. C.2.4. Rozvoj pilotného modelu procesu diagnostiky a rediagnostiky detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v regióne s cieľom zvýšiť ich úspešnosť pri dosahovaní vzdelávacích výsledkov.	PSK, MPRV SR, MŠVVaŠ SR, ÚSVRK, MPSVR SR, MP RV SR, MV SR, Rozvojová rada okresu Svidník, školy, mestá a obce okresu.
D. Prioritná oblasť Moderné a dostupné verejné služby	<i>cca 94 vytvorených pracovných miest</i>
D.1. Zlepšenie dostupnosti a kvality zdravotnej starostlivosti	MZ SR, MP RV SR, PSK, Rozvojová rada okresu Svidník, mesto Svidník, mesto Giraltovce
D.2. Zvýšenie kapacít sociálnych služieb	MPSVR SR, MPRV SR, MV SR, obce a mestá okresu, Rozvojová rada okresu Svidník, MVO

D.3. Dostupné sociálne bývanie Vytvorenie podmienok pre cenovo dostupné a kvalitné sociálne bývanie.	MDV SR, MV SR, SZRB AM, mestá a obce okresu, Rozvojová rada okresu Svidník, MVO
D.4. Podpora aktivít v oblasti environmentálnej infraštruktúry, zhodnocovania odpadov a verejných služieb	MŽP SR, MPRV SR, MV SR, mestá a obce okresu, Rozvojová rada okresu Svidník, podnikateľské subjekty, MVO
E. Prioritná oblasť Udržateľná mobilita pracovnej sily	<i>cca 16 vytvorených pracovných miest</i>
E.1. Modernizácia a rozvoj miestnej cestnej infraštruktúry a budovanie lokálnych cyklotrás s cezhraničným prepojením E.1.1 Modernizácia prístupových komunikácií verejnej, cestnej infraštruktúry v okrese Svidník E.1.2 Budovanie cyklotrás a zelenej infraštruktúry v okrese Svidník	MDV SR, MPRV SR, Rozvojová rada okresu Svidník, mesto Svidník, Giraltovce, obce okresu, SAD Vranov nad Topľou, partneri z Poľska
F. Systémové a podporné systémové opatrenia na úrovni Prešovského samosprávneho kraja	
G. Podporné systémové opatrenia na úrovni štátu	

A. Systémové opatrenia Akčného plánu na úrovni okresu Svidník

Systémové opatrenia na úrovni okresu sú zamerané na vytvorenie kapacít, inštitucionálnych a organizačných rámcov a zabezpečenie logistickej a technickej podpory na implementáciu Akčného plánu okresu Svidník.

Popis jednotlivých systémových opatrení a kľúčových aktivít

Opatrenie A.1. Centrum podpory regionálneho rozvoja okresu Svidník

Centrum je výkonným orgánom pre implementáciu Akčného plánu a ďalších rozvojových aktivít, ako aj projektové stredisko pre prípravu kľúčových aktivít – projektov Akčného plánu na zabezpečenie úloh technického sekretariátu, mediálnej a komunikačnej podpory, na podporu inkluzívneho verejného obstarávania, tvorbu spoločných projektov a iniciatív aktérov v území, zakladanie zdieľaných spracovateľských a distribučných prevádzok. Centrum podpory regionálneho rozvoja okresu Svidník je zamerané najmä na:

- zabezpečenie vypracovania stratégie rozvoja cyklotrás a cestovného ruchu, stratégie rozvoja okresu, stratégie vodozádržných opatrení a stratégie udržateľnej energetiky podľa obcí,
- prípravu projektov,

- podporu zakladania výrobní-odbytových združení (zvlášť v poľnohospodárstve a pre regionálne produkty) a zdieľaných spracovateľských a distribučných prevádzok,
- podporu cezhraničnej spolupráce,
- podporu pri zabezpečovaní procesov verejného obstarávania,
- vyhľadávanie partnerov,
- poradenské služby pri príprave projektov, návrh modelov financovania projektov,
- projektový manažment,
- hodnotenie a monitoring projektov,
- prípravu analýz, podkladov a reportovanie,
- centrum poradenstva, couchingu a mentoringu,
- poradenstvo v oblasti podnikania a zamestnanosti, pracovné stáže, študijné návštevy, dobrovoľnícka služba, pracovné pobyty doma a v zahraničí,
- podpora založenia podnikateľského klastra, oblastnej organizácie cestovného ruchu na území okresu,
- podpora spracovávaní územných plánov obcí, mikroregiónov a iných strategických a koncepcných dokumentov,
- poradenstvo pri založení odbytového združenia,
- spolupráca s centrom kariérneho poradenstva pri ÚPSVaR,
- koordinácia činnosti Rozvojovej rady okresu Svidník a miestnych akčných skupín (MAS) v súlade s uznesením vlády 254/2016 (úloha B.18), Regionálnej rozvojovej agentúry Svidník a OOCR, najmä prostredníctvom prepojenia aktivít a podpory implementácie stratégií miestneho rozvoja s prepojením cieľov Akčného plánu.

Centrum podpory regionálneho rozvoja okresu Svidník bude pôsobiť aj ako **centrum udržateľnej energetiky**, ktoré v spolupráci s Energetickým klastrom Prešovského kraja zabezpečí vytvorenie podmienok na koordináciu energetiky na úrovni okresu, zvýšenie jeho energetickej sebestačnosti, redukciu potreby energie a zvýšenie využívania obnoviteľných zdrojov. Centrum bude vyvíjať analytickú činnosť, vytvorí informačný energetický systém, zabezpečí osvetu a vzdelávanie a vypracovanie nízko uhlíkovej stratégie okresu, zavádzanie princípov obehovej ekonomiky.

V súlade s ustanoveniami schválenej Partnerskej dohody zabezpečí Úrad podpredsedu vlády pre investície a informatizáciu zriadenie Integrovannej siete Informačno-poradenských centier podporujúcich realizáciu Akčného plánu prostredníctvom informačno-konzultačných aktivít pre potreby žiadateľov a prijímateľov projektov realizovaných na území NRO. Centrum podpory regionálneho rozvoja okresu Svidník bude využívať opatrenia Integrovannej siete Informačno-poradenských centier, bude úzko spolupracovať s Informačno-poradenským centrom pri PSK.

Vytvorené pracovné miesta:	5
Kľúčoví partneri (gestori):	Rozvojová rada okresu Svidník, mestá a obce okresu Svidník
Partneri:	verejný, súkromný a občiansky sektor, podnikateľské subjekty, školy
Termín realizácie:	2016 – 2020

Účel RP:	Centrum bude výkonným orgánom pre implementáciu Akčného plánu a ďalších rozvojových aktivít, ako aj projektové stredisko pre prípravu kľúčových aktivít – projektov Akčného plánu rozvoja okresu.
Prijímateľ RP:	Centrum podpory regionálneho rozvoja okresu Svidník, ktoré bude zriadené v súlade s právnymi predpismi.

Predpokladané zdroje financovania prioritnej oblasti

Predpokladané zdroje financovania:	RP
Celkový rozpočet:	588 tis. EUR
Z toho výška RP:	588 tis. EUR
Z toho orientačne programy spolufinancované z EŠIF:	-

B. Prioritná oblasť Podnikanie a viac pracovných miest / Dopytová stránka trhu práce

Prioritná oblasť je zameraná na podporu miestnej ekonomiky a inovácií s cieľom zvyšovania zamestnanosti intervenciami na dopytovej strane trhu práce. Výsledkom by mal byť rozvoj ekonomických aktivít podnikateľského a verejného sektora, ktoré zhodnocujú lokálne zdroje a umožňujú využitie disponibilnej pracovnej sily. Dlhodobým zámerom je dosiahnuť lepšie využitie hospodárskeho potenciálu okresu Svidník rastom zamestnanosti v kvalifikovanejších pracovných pozíciách vybraných ľudských zdrojov z miest a obcí okresu Svidník.

Popis jednotlivých systémových opatrení a kľúčových aktivít

Opatrenie B.1. Podpora podnikania v pôdohospodárstve a nadväzujúcich odvetviach

Aktivita B.1.1. Vytvorenie podmienok pre podporu malých a stredných farmárov spojených do spolupráce ako dodávatelia do spracovateľských poľnohospodárskych podnikov, na spracovanie mlieka (mliekareň), mäsa (mäsokombinát) a do rastlinnej a špeciálnej rastlinnej výroby (ovocie, zelenina, konzervárne, mlyn, výroba kŕmnych zmesí), **ktorí zároveň budú aj členmi odbytového združenia.** Úlohou odbytového združenia bude distribuovať vlastné produkty - podpora inovácií, nových technológií v pôdohospodárstve a potravinárskom priemysle a umiestnenie produkcie najmä na trh v regióne.

Vytvorené pracovné miesta:	7
Kľúčoví partneri (gestori):	MPRV SR, MPSVR SR, spracovatelia produktov RV a ŽV, Rozvojová rada okresu Svidník
Partneri:	malí a strední farmári a regionálne odbytové organizácie
Termín realizácie:	2016 – 2020

Aktivita B.1.2. Vytvorenie podmienok pre podporu mladých farmárov

Vytvorené pracovné miesta	5
Kľúčoví partneri (gestori):	MPRV SR, MPSVR SR, Rozvojová rada okresu Svidník
Partneri:	mladí farmári
Termín realizácie:	2016 – 2020

Opatrenie B.2. Podpora vzniku nových a existujúcich podnikateľských subjektov v priemysle, energetike, službách a cestovnom ruchu

Aktivity tohto opatrenia budú zamerané na :

- stimulovanie podnikania, najmä prostredníctvom uľahčenia využívania nových nápadov v hospodárstve, podporu firiem a zvýšenie miery ich prežitia na trhu aj prostredníctvom vytvorenia podmienok pre podporu rastu, inovatívnosti a rozvoja,
- rozvoj udržateľného cestovného ruchu ako komplexný produkt v oblasti vidieckeho cestovného ruchu, rozvoj ekoturizmu, kultúrno – poznávacieho a zdravotného turizmu, podpora regionálnej cestovnej kancelárie,
- stimulovanie k efektívnejšiemu využitiu potenciálu územia v oblasti alternatívnych zdrojov, nízkouhlíkových postupov a zvyšovania energetickej účinnosti využívaných zdrojov.

Aktivita B.2.1. Podpora projektov podnikateľských subjektov v priemysle, energetike a službách, vrátane inovácie a zavádzania nových produktov a technológií, výskumu a vývoja a podpora ich vstupu na nové trhy, vývoj nových obchodných modelov.

Vytvorené pracovné miesta	1 005
Kľúčový partner (gestori):	MH SR, MŠVVŠ SR, MPSVR SR, Rozvojová rada okresu Svidník
Partneri:	podnikateľské subjekty okresu Svidník, SARIO, SIEA
Termín realizácie:	2016 – 2020

*v zmysle zákona č. 561/2007 Z. z. o investičnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Aktivita B.2.2. Podpora aktivít v cestovnom ruchu

Podpore konkrétnych projektov v cestovnom ruchu bude predchádzať vypracovanie stratégie rozvoja cestovného ruchu v okrese najmä s ohľadom na využitie kultúrneho potenciálu okresu Svidník (viď opatrenie A.1.).

Vytvorené pracovné miesta	178
Kľúčoví partneri (gestori):	MPSVR SR, MPRV SR, Rozvojová rada okresu Svidník

Partneri:	podnikateľské subjekty, MVO, mestá a obce okresu Svidník
Termín realizácie:	2016 – 2020
Účel RP:	podpora projektov v oblasti CR
Prijímateľ RP:	oprávnení prijímateľa na základe zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 378/2016 Z. z.

Opatrenie B.3. Príprava vhodných lokalít pre investorov

Zabezpečenie vhodných pozemkov a infraštruktúry pre investorov, zvlášť pre rozvoj malého a stredného podnikania v okrese.

Vytvorené pracovné miesta	30
Kľúčoví partneri (gestori):	mesto Svidník a mesto Giraltovce, Rozvojová rada okresu Svidník
Termín realizácie:	2016 – 2020

Opatrenie B.4. Podpora subjektov sociálnej ekonomiky a subjektov na podporu lokálnej zamestnanosti

Aktivita B.4.1. Realizácia minimálne 5 pilotných projektov zameraných na vznik subjektov sociálnej ekonomiky a subjektov na podporu lokálnej zamestnanosti na podporu vytvárania pracovných miest na lokálnej úrovni ako medzitru práce s dôrazom na ekonomickú udržateľnosť, zvlášť v mestách a v obciach s vysokou mierou nezamestnanosti s prioritou ich zamerania na verejno-prospešné práce.

Vytvorené pracovné miesta	65
Kľúčoví partneri (gestori):	MPSVR SR, MV SR, SZRB AM, mesto Svidník, mesto Giraltovce, obce okresu, Rozvojová rada okresu Svidník, MVO
Termín realizácie:	2016 – 2020
Účel RP:	zriadenie sociálnych podnikov a subjektov na podporu lokálnej zamestnanosti – kapitálové a bežné výdavky
Prijímateľ RP:	oprávnení prijímateľa na základe zákona č. 336/2015 Z.z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 378/2016 Z. z.

Aktivita B.4.2. Zriadenie min. 1 tréningového centra zabezpečujúceho prípravu pracovnej sily pre jednoduché povolania. Tréningové centrum je subjekt, ktorý zabezpečuje ďalšie vzdelávanie dospelých v súlade s ustanoveniami zákona č. 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Tréningové centrum je vzájomne prepojené so subjektmi sociálnej ekonomiky a subjektmi na podporu lokálnej zamestnanosti, v ktorých sa vykonáva príprava na výkon jednoduchých pracovných činností. Cieľovou skupinou v týchto centrách sú najmä znevýhodnení uchádzači o zamestnanie. Z celkového času prípravy tvorí 80 % praktická časť a 20 % teoretická časť.

Sociálny podnik alebo subjekt na podporu lokálnej zamestnanosti v spolupráci so SOŠ organizuje činnosť tréningového centra. Praktický výcvik sa zvyčajne realizuje v priestoroch sociálneho podniku alebo subjektu na podporu lokálnej zamestnanosti alebo inom miestnom inštitúte. Teoretická príprava prebieha zvyčajne v priestoroch SOŠ. Teoretickú prípravu, prípadne aj lektorov ďalšieho vzdelávania, zabezpečuje SOŠ. Tréningové centrum plní úlohu rekvalifikácie UoZ pre ÚPSVR SR.

Vytvorené pracovné miesta:	1
Kľúčoví partneri (gestori):	ÚPSVR SR, MPSVR SR, mestá a obce v okrese, Rozvojová rada okresu Svidník, MVO, SOŠ
Termín realizácie:	2016 – 2020
Účel RP:	Zriadenie tréningových centier pri sociálnych podnikoch a subjektoch na podporu lokálnej zamestnanosti – kapitálové a bežné výdavky
Prijímateľ RP:	sociálne podniky, subjekty na podporu lokálnej zamestnanosti v spolupráci so SOŠ, subjekty územnej spolupráce

Opatrenie B.5. Vytvorenie podmienok na podporu regionálnych produktov

Opatrenie je zamerané na podporu zvýšenia pridanej hodnoty koncových regionálnych produktov a ich umiestnenie na trhu a je naviazané na odbytové združenia. Ide najmä o vytvorenie regionálnej značky v súlade s platnou vyhláškou MPRV SR č. 163/2014 Z. z. o podmienkach používania dobrovoľného označovania poľnohospodárskych produktov a potravín na účely informovania spotrebiteľa, systému marketingu a distribúcie regionálneho produktu formou vytvorenia predajných miest (farmárskych domov), prepájanie lokálnej produkcie na cestovný ruch a vytváranie reťazca regionálneho produktu a podpora jeho potreby vo forme napr.:

- distribúcie regionálnych produktov do siete obchodov s regionálnymi produktmi a zariadení v správe verejného sektora,
- distribúcie a prepájania lokálnej produkcie na cestovný ruch (gastronómia, agroturistika, vidiecky cestovný ruch, zariadenia cestovného ruchu, čerpacie stanice),
- podpory vytvárania predajných a distribučných miest a práce s verejnosťou, propagácie územia, regionálnych produktov,

- vytvorenie integrovaných predajných miest regionálnych produktov – farmárskych domov vo Svidníku, v Giraltovciach a v obciach okresu,
- podpory zapojenia regionálnych producentov do Národného programu podpory poľnohospodárskych produktov a potravín Značky kvalita SK a regionálnych značiek kvality vrátane možnosti certifikovania zážitkov.

Vytvorené pracovné miesta:	3 priamo, 25 nepriamo
Kľúčoví partneri (gestori):	MPRV SR, mesto Svidník, mesto Giraltovce, obce okresu, Rozvojová rada okresu Svidník
Partneri:	výrobcovia regionálnych produktov
Termín realizácie:	2016 – 2020
Účel RP:	zriadenie farmárskych domov
Prijímateľ RP:	mestá a obce okresu Svidník, iné právnické osoby

Predpokladané zdroje financovania prioritnej oblasti

Predpokladané zdroje financovania:	RP
Celkový rozpočet:	29 696 tis. EUR
Z toho výška RP:	1 522 tis. EUR
Z toho orientačne programy spolufinancované z EŠIF:	12 948,5 tis. EUR

C. Prioritná oblasť Vzdelávanie, flexibilita a kariéra / Ponuková stránka trhu práce

Prioritná oblasť je zameraná na zlepšenie kvality a dostupnosti vzdelávania s dôrazom na modernizáciu existujúcej vzdelávacej infraštruktúry a zvýšenie schopnosti siete vzdelávacích inštitúcií flexibilne reagovať na meniace sa potreby trhu práce, špecifické potreby miestnej ekonomiky prostredníctvom:

- zlepšenia postavenia uchádzačov o zamestnanie na trhu práce, zvýšenia zamestnateľnosti najmä znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie,
- rozvoja verejných i neverejných služieb zamestnanosti,
- podpory efektívnej a flexibilnej siete zariadení pre celoživotné vzdelávanie s dôrazom na posilnenie praktického vzdelávania a rozvoj zručností,
- vytvorenia integrovaných programov vzdelávania a poradenstva zameraných na možnosť individuálnej vzdelávacej a kariérnej cesty pre vybrané cieľové skupiny,
- podpory investícií do predprimárneho a primárneho vzdelávania,
- využitia potenciálu obyvateľov, ktorí sa rozhodli vrátiť sa z iných oblastí SR alebo zahraničia, ich pracovných skúseností, finančného kapitálu a sú napr. evidovaní ako UoZ.

Popis jednotlivých systémových opatrení a kľúčových aktivít

Opatrenie C.1. Realizácia NP ÚPSVaR v okrese Svidník

Prioritným cieľom projektu je zlepšiť postavenie UoZ na trhu práce, zvýšiť zamestnateľnosť najmä znevýhodnených UoZ podporou vytvárania pracovných miest, znížiť nezamestnanosť, osobitne dlhodobú nezamestnanosť, podpora rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti v najmenej rozvinutých okresoch s vysokou mierou evidovanej nezamestnanosti.

Základnými aktivitami sú:

- podpora vytvárania pracovných miest pre UoZ,
- podpora vytvárania pracovných miest pre znevýhodnených UoZ s osobitým zreteľom na dlhodobo evidovaných UoZ v sociálnych podnikoch pracovnej integrácie vytvorených v zmysle zákona o službách zamestnanosti,
- podpora vytvárania pracovných miest u verejných zamestnávateľov,
- podpora zamestnania v poľnohospodárskej prvovýrobe, lesnom hospodárstve, pri realizácii aktivít spojených s prispôbením sa dôsledkom klimatickej zmeny,
- poskytovanie finančného príspevku na podporu mobility,
- poskytovanie individualizovaných služieb UoZ.

Ide najmä o:

- NP Praxou k zamestnaniu – mentorované zapracovanie a prax u zamestnávateľa,
- NP Absolventská prax štartuje zamestnanie – finančný príspevok na vykonávanie absolventskej praxe a podpora následného vytvorenia nového pracovného miesta,
- NP Úspešne na trhu práce – podpora zamestnanosti mladých u prvého zamestnávateľa a podpora samozamestnania,
- NP Cesta z kruhu nezamestnanosti – podpora zamestnanosti dlhodobo nezamestnaných,
- NP Šanca na zamestnanie – podpora zamestnanosti dlhodobo nezamestnaných a inak znevýhodnených UoZ u verejných zamestnávateľov,
- NP Chceme byť aktívni na trhu práce – podpora vytvorenia pracovných miest pre znevýhodnených UoZ nad 50 rokov veku,
- NP Cesta na trh práce.

Kľúčoví partneri (gestori):	MPSVR SR
Partneri:	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bardejov, Rozvojová rada okresu Svidník
Termín realizácie:	2016 - 2020

Pozn.: Celkový rozpočet na realizáciu NP ÚPSVaR pre všetky najmenej rozvinuté okresy je 50 000 tis. EUR na 5 rokov, z toho orientačne pre okres Svidník 2 200 tis. EUR, podľa schválených žiadostí prostredníctvom ÚPSVaR.

Opatrenie C.2. Podpora rozvoja kvalifikácie reagujúcej na potreby trhu práce

Cieľom opatrenia je kompletizácia systému inkluzívneho vzdelávania v súlade s aktuálnymi a perspektívnymi požiadavkami trhu práce. Toto opatrenie sa bude realizovať najmä dvoma kľúčovými aktivitami:

Aktivita C.2.1. Vytvorenie/dobudovanie Regionálnych centier vzdelávania pri SOŠ/COVP

Aktivita je zameraná na prípravu pracovnej sily pre profesie indikované ÚPSVaR v Bardejove ako chýbajúce, po ktorých je dopyt v regionálnych podnikateľských subjektoch. Regionálne centrá vzdelávania budú slúžiť na zlepšenie kvality a dostupnosti odborného vzdelávania a tiež aj na podporu duálneho vzdelávania v profesiách požadovaných trhom práce. Centrá zabezpečia dobudovanie dielní na SOŠ pre praktické vyučovanie a využitie odborných personálnych a technických kapacít stredných odborných škôl pre posilnenie profesijného vzdelávania a na realizáciu kvalifikačných a rekvalifikačných kurzov. Tiež budú úzko spolupracovať s regionálnymi centrami kariérneho poradenstva a zamestnanosti ÚPSVaR.

Stredná odborná škola môže popri svojom názve používať aj označenie „**Regionálne centrum vzdelávania**“, ak poskytuje odborné vzdelávanie a prípravu vo vybraných študijných a učebných odboroch a akreditované programy ďalšieho odborného vzdelávania, ktoré promptne reagujú na aktuálnu potrebu trhu práce vo vybraných oblastiach hospodárstva a služieb v danom okrese. Regionálne centrá vzdelávania sú určené pre prípravu budúcich živnostníkov a prípravu budúcej kvalifikovanej pracovnej sily pre malé a stredné podniky. Cieľovou skupinou sú žiaci stredných odborných škôl, široká verejnosť, uchádzači o zamestnanie, ktorí majú záujem o výkon živnosti alebo výkon povolania, skupiny povolaní alebo odborných činností. RCV má odporúčané učebné priestory a odporúčané vybavenie učebných priestorov určené normatívom materiálno-technického a priestorového zabezpečenia.

Ide najmä o:

- obnovu a modernizáciu miest výkonu praktického vyučovania v rámci študijných odborov a učebných odborov stredných odborných škôl s uplatnením sa na trhu práce,
- vytvorenie spoločnej platformy pre profesijné vzdelávanie na úrovni stredného odborného školstva a celoživotného vzdelávania vrátane vzdelávania manažérov pre subjekty sociálnej ekonomiky a pre subjekty na podporu lokálnej zamestnanosti,
- podporu odborov vzdelávania stredných odborných škôl a ďalších odborov podľa požiadaviek trhu práce.

Vytvorené pracovné miesta:	0
Kľúčoví partneri (gestori):	MPSVR SR, MPRV SR, MŠVVŠ SR, PSK, Rozvojová rada okresu Svidník
Partneri:	SOŠ v okrese Svidník
Termín realizácie:	2016 – 2020
Účel RP:	vytvorenie/dobudovanie Regionálnych centier vzdelávania
Prijímateľ RP:	SOŠ v okrese Svidník, subjekty územnej spolupráce

Aktivita C.2.2. Vytvorenie centra poradenstva a služieb zamestnanosti. Integrované centrum zahŕňajúce kariérne a profesijné poradenstvo, služby pre trh práce, služby

pre inkubačné programy a služby pre subjekty sociálnej ekonomiky a pre subjekty na podporu lokálnej zamestnanosti.

Z toho výška RP:	-
Vytvorené pracovné miesta	3
Kľúčoví partneri (gestori):	MPSVR SR, Rozvojová rada okresu Svidník
Partneri:	ÚPSVaR Bardejov, ÚSVRK
Termín realizácie:	2016-2020

Aktivita C.2.3. Podpora investícií do predprimárneho a primárneho vzdelávania, posilnenie celodenného vzdelávacieho systému s využitím existujúcich priestorov miest a obcí

Vo vybraných obciach okresu Svidník je potrebné využiť existujúce priestorové kapacity pre predškolskú výchovu v materských školách, pričom je potreba orientovať sa na prepojenie so základnými školami s cieľom umožniť plynulý prechod detí do základnej školy, podpora špecializácie základných škôl v okrese Svidník s cieľom posilniť záujem žiakov o technické a prírodovedné odbory, praktické vyučovanie a získanie základných návykov v rámci vzdelávacieho procesu. Dielne budú vybavené polytechnickými zariadeniami.

Vytvorené pracovné miesta	6
Kľúčoví partneri (gestori):	MPSVR SR, MV SR, MPRV SR, MŠVVŠ SR, Rozvojová rada okresu Svidník
Partneri:	MŠ a ZŠ v okrese Svidník
Termín realizácie:	2016-2020
Účel RP:	využívanie existujúcich priestorových kapacít pre predškolskú výchovu v materských školách a základných školách
Prijímateľ RP:	obce a mestá okresu Svidník

Aktivita C.2.4. Rozvoj pilotného modelu procesu diagnostiky a rediagnostiky detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v regióne s cieľom zvýšiť ich úspešnosť pri dosahovaní vzdelávacích výsledkov. Cieľom je zrealizovanie a postupné zníženie počtu rómskych detí zaradených do špeciálnych škôl. Garantom tejto aktivity je MŠVVŠ SR.

Predpokladané zdroje financovania prioritnej oblasti

Predpokladané zdroje financovania:	RP, IROP, OP ĽZ, mestské a obecné rozpočty
Celkový rozpočet:	5 119 tis. EUR
Z toho výška RP:	170 tis. EUR
Z toho orientačne programy spolufinancované z EŠIF:	1 500 tis. EUR

D. Prioritná oblasť Moderné a dostupné verejné služby

Prioritná oblasť Moderné a dostupné verejné služby je zameraná na zvýšenie atraktívnosti okresu pre prácu, bývanie a podnikanie, a tým stabilizáciu kvalifikovanej pracovnej sily, rozvoj ekonomiky okresu a stabilizáciu mladých ľudí v okrese.

Základnými aktivitami sú:

- vybudovania siete CIZS (centier integrovanej zdravotnej starostlivosti) a rekonštrukcie lokálnych centier v obciach s vysokou mierou nezamestnanosti a zdravotným rizikom,
- zlepšenie podmienok pre aktívne starnutie obyvateľstva a dôstojný život v starobe, dobudovanie siete sociálnych služieb poskytovaných komunitou,
- vytvorenie podmienok pre cenovo dostupné kvalitné bývanie s cieľom stabilizovať kvalifikovanú pracovnú silu a zotrvanie mladých ľudí v okrese Svidník,
- zvýšenie podielu zhodnocovania odpadov v okrese Svidník.

Popis jednotlivých systémových opatrení

Opatrenie D.1. Zlepšenie dostupnosti a kvality zdravotnej starostlivosti

Podpora vzniku centier v Svidníku a Giraltovciach v rámci okresnej siete centier integrovanej zdravotnej starostlivosti v obciach s vysokou mierou nezamestnanosti a zdravotným rizikom. Centrá budú integrovať funkciu zdravotnej starostlivosti a podpory zdravia. Centrá budú zriadené v súlade so zámermi MZ SR.

Opatrenie D.2. Zvýšenie kapacít sociálnych služieb

Dobudovanie siete sociálnych služieb prostredníctvom aktivít ako:

- rekonštrukcia strediska sociálnych služieb,
- denný stacionár pre seniorov,
- vybudovanie zariadenia pre seniorov.

Vytvorené pracovné miesta:	38
Kľúčoví partneri (gestori):	MPSVR SR, MPRV SR, MV SR, Rozvojová rada okresu Svidník
Partneri:	mesto Svidník, mesto Giraltovce, obce a MVO v okrese
Termín realizácie:	2016 - 2020

Účel RP:	dobudovanie siete sociálnych služieb v okrese Svidník
Prijímateľ RP:	mestá a obce okresu Svidník, organizácie pôsobiace v oblasti sociálnych služieb

Pozn.: z OP ĽZ (MPSVR SR) sú oprávnené iba výdavky súvisiace so vznikom nových pracovných miest pre UoZ

Opatrenie D.3. Dostupné sociálne bývanie

Pre zlepšenie dostupnosti bývania pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva je potrebné:

- vytvoriť podmienky pre cenovo dostupné kvalitné bývanie,
- podporiť výstavbu nájomných bytov nižšieho štandardu v mestách Svidník a Giraltovece a v obciach okresu,
- podporiť výstavbu nájomných bytov v mestách Svidník a Giraltovece a v obciach okresu,
- svojpomocná výstavba bytov, prestupné bývanie.

Kľúčoví partneri (gestori):	MDV SR, MV SR, SZRB AM, Rozvojová rada okresu Svidník
Partneri:	mestá a obce okresu Svidník
Termín realizácie:	2016 - 2020
Účel RP:	podpora dostupnosti bývania pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva okresu Svidník
Prijímateľ RP:	mestá a obce okresu Svidník

Pozn.: Finančné prostriedky na obstaranie nájomných bytov a obnovu bytových domov bude možné poskytnúť po splnení podmienok ustanovených príslušnými právnymi predpismi (zákon č. 443/2010 Z. z. o dotáciách na rozvoj bývania a o sociálnom bývaní v znení neskorších predpisov a zákon č. 150/2013 Z. z. o Štátnom fonde rozvoja bývania v znení zákona č. 276/2015 Z. z.)

Opatrenie D.4. Podpora aktivít v oblasti environmentálnej infraštruktúry, zhodnocovania odpadov a verejných služieb

Cieľom opatrenia sú najmä aktivity nasmerované na ochranu a zlepšenie životného prostredia s využitím disponibilnej pracovnej sily v okrese na:

- triedenie, spracovanie a zhodnocovanie stavebných a komunálnych odpadov,
- rozvoj odpadového hospodárstva,
- priemyselnú výrobu druhotných palív a tuhých alternatívnych palív pre energetický priemysel,

- realizáciu komplexných vodozádržných adaptačných opatrení zameraných na zmiernenie dopadov zmeny klímy,
- udržiavanie a tvorbu prvkov zelenej infraštruktúry,
- budovanie verejnej kanalizácie.

Vytvorené pracovné miesta:	56
Kľúčoví partneri (gestori):	MPRV SR, MŽP SR, MV SR, Rozvojová rada okresu Svidník, mesto Svidník, mesto Giraltovce, obce v okrese, podnikateľské subjekty okresu Svidník, MVO
Termín realizácie:	2017 - 2020
Účel RP:	podpora aktivít nasmerovaných na ochranu a zlepšenie životného prostredia s využitím disponibilnej pracovnej sily v okrese
Prijímateľ RP:	mestá a obce okresu Svidník, podnikateľské subjekty s novými inovatívnymi projektovými zámermi, MVO

Predpokladané zdroje financovania prioritnej oblasti

Predpokladané zdroje financovania:	RP, OP KŽP, IROP, PRV, OP LZ, Environmentálny fond, vlastné zdroje, ŠFRB, SIH, podnikateľský sektor
Celkový rozpočet:	19 490 tis. EUR
Z toho výška RP:	270 tis. EUR
Z toho orientačne programy spolufinancované z EŠIF:	9 380 tis. EUR

E. Prioritná oblasť Udržateľná mobilita pracovnej sily

Táto prioritná oblasť zahŕňa podporu v ekologickej a udržateľnej mobility a to:

- budovaním účelových cyklotrás pre podporu mobility pracovnej sily,
- rozvojom verejnej infraštruktúry pre podporu mobility v území, modernizáciu miestnej cestnej infraštruktúry, udržiavanie a tvorbu zelenej infraštruktúry,
- budovaním prístupových komunikácií podporujúcich rozvoj podnikania a kvalitu životného prostredia obyvateľov.

Popis jednotlivých systémových opatrení

Opatrenie E.1. Modernizácia a rozvoj miestnej cestnej infraštruktúry a budovanie lokálnych cyklotrás s cezhraničným prepojením

Aktivita E.1.1 Modernizácia prístupových komunikácií verejnej, cestnej infraštruktúry v okrese Svidník

Vytvorené pracovné miesta:	11
Kľúčoví partneri (gestori):	MDV SR, MPRV SR, MV SR, Rozvojová rada okresu Svidník
Partneri:	mesto Svidník, mesto Giraltovce, obce okresu Svidník, SAD Vranov nad Topľou, partneri z Poľska
Termín realizácie:	2016 – 2020
Prijímateľ RP:	oprávnení prijímateľa na základe zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 378/2016 Z. z.

Pozn.: z OP ĽZ (MPSVR SR) sú oprávnené iba výdavky súvisiace so vznikom nových pracovných miest pre UoZ

Aktivita E.1.2 Budovanie cyklotrás a zelenej infraštruktúry v okrese Svidník

Vytvorené pracovné miesta:	5
Kľúčoví partneri (gestori):	MDV SR, MPRV SR, MV SR, Rozvojová rada okresu Svidník
Partneri:	mesto Svidník, mesto Giraltovce, obce okresu Svidník, SAD Vranov nad Topľou, partneri z Poľska
Termín realizácie:	2016 – 2020
Prijímateľ RP:	oprávnení prijímateľa na základe zákona č. 336/2015 Z.z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 378/2016 Z. z.

Pozn.: z OP ĽZ (MPSVR SR) sú oprávnené iba výdavky súvisiace so vznikom nových pracovných miest pre UoZ

Predpokladané zdroje financovania prioritnej oblasti

Predpokladané zdroje financovania:	RP, IROP, OP ĽZ, INTERREG Poľsko-Slovensko
Celkový rozpočet:	8 114 tis. EUR
Z toho výška RP:	510 tis. EUR
Z toho orientačne programy spolufinancované z EŠIF:	7 118 tis. EUR

F. Systémové a podporné systémové opatrenia na realizáciu Akčného plánu okresu Svidník na úrovni PSK

F.1. Zriadenie krajského centra regionálneho rozvoja pre koordináciu, podporu a monitorovanie regionálneho rozvoja v najmenej rozvinutých okresoch kraja.

F.2. Spracovanie strategického dokumentu o rozvoji cestovného ruchu na území PSK v kontexte širších vzťahov medzi prirodzenými destináciami a vzájomného prepojenia aktivít na územiach NRO v spolupráci s MDV SR a KOČR Severovýchod Slovenska.

F.3. Prehodnotenie možností nastavenia systému stredného školstva v mestách Svidník a Giraltovece najmä so zameraním na potreby trhu práce okresu Svidník a kraja a vytvorenie podmienok na realizáciu úloh vyplývajúcich z Akčného plánu v oblasti stredného školstva v mestách Svidník a Giraltovece.

F.4. Iniciovanie zaradenia jednotlivých prioritných projektov Akčného plánu do Regionálnej integrovanej územnej stratégie prostredníctvom Rady partnerstva na úrovni VÚC.

F.5. PSK v spolupráci s MŠVVŠ SR prerokuje potreby zamestnávateľov v okrese Svidník a požiada o otvorenie nových učebných a študijných odborov. Pre vybrané školy sa dobudujú dielne praktického vzdelávania a vznikne Regionálne centrum vzdelávania v meste Svidník a v meste Giraltovece.

G. Podporné systémové opatrenia na realizáciu Akčného plánu na úrovni ústrednej štátnej správy

Pre úspešnú realizáciu Akčného plánu je potrebné na úrovni uznesenia vlády SR vo vzťahu k okresu Svidník prijať nasledujúce systémové opatrenia na úrovni štátnej správy:

1. Urýchliť proces budovania rýchlostnej komunikácie R4:

- obchvat Prešova,
- úsek Svidník – štátna hranica SR/PR,
- úsek Svidník – Giraltovece – Kapušany.

2. V rámci určovania siete staníc technickej kontroly podľa § 37 zákona č. 725/2004 Z. z. o podmienkach prevádzky vozidiel v premávke na pozemných komunikáciách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pre okres Svidník určiť v sieti staníc technickej kontroly minimálne jedno miesto pre všetky kategórie vozidiel a ak to počty vozidiel v okrese dovoľia tak aj ďalšie miesta pre zriadenie stanice technickej kontroly.

3. Prijat' opatrenia na podporu zvýšenia miery zhodnotenia dreva v regióne, v ktorom bolo vyťažené (napr. obmedzením vývozu surového dreva bez pridanej hodnoty alebo ako paliva, prehodnotením povolenej dĺžky kmeňov s prihliadnutím na poškodzovanie lesného porastu v dôsledku takejto ťažby).

4. Prehodnotiť pripojenie plánovaného veterného parku do slovenskej elektrizačnej prenosovej sústavy v lokalite obce Vagrinec za podmienky splnenia špecifických podmienok definovaných ako podmienok pre začlenenie zámeru do AP.
5. V súvislosti s vyhľadávaním vhodných lokalít pre investorov **riešiť zámenu budovy** na Ul. Stropkovej vo Svidníku **za pozemok** na Ul. Bardejovskej vo Svidníku, ktorý je vo vlastníctve SR – Ministerstvo vnútra SR.
6. Navrhnúť zmenu zákona č. 180/2013 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov tak, **aby okresné úrady riešili aj problematiku rozvoja okresu a na okresnom úrade vytvorili odbory regionálneho rozvoja, ktoré by v spolupráci s miestnou samosprávou riešili regionálny rozvoj okresu.** Zabezpečiť v zákone spoluprácu s VÚC na úseku regionálneho rozvoja.
7. Prehodnotiť **požiadavky na kvalifikáciu terénnych sociálnych pracovníkov a komunitných sociálnych pracovníkov.**
8. Preveriť možnosť zmeny systému v dotáciách z verejných zdrojov, najmä dlhý proces vyhodnocovania žiadostí o nenávratné finančné príspevky.
9. **Posúdiť možnosť vytvorenia predpokladov** pre zriadenie OOCR aj pre menšie územné celky.
10. Začať do roku 2018 **pozemkové úpravy v 25 obciach okresu Svidník.**

H. Spôsobu a zdroje financovania Akčného plánu rozvoja okresu Svidník

Z celkovej odhadovanej finančnej investície cca. **63 mil. EUR v rokoch 2016 – 2020 sa predpokladá krytie z verejných zdrojov vo výške cca 33 mil. EUR a z ostatných zdrojov vo výške cca 30 mil. EUR. Celková investícia do okresu Svidník bude podporená sumou 3 060 tis. EUR formou regionálneho príspevku**, a to 400 tis. EUR v roku 2016, 750 tis. EUR v roku 2017, 750 tis. EUR v roku 2018 a v rokoch 2019 – 2020 vo výške 1 160 tis. EUR.

Všetky sumy uvádzané pri jednotlivých opatreniach sú indikatívne a detailne budú špecifikované až v rámci procesu realizácie opatrení. Úspešnosť aktivít závisí od predloženia a schválenia príslušných projektov v súlade s podmienkami operačných programov, ako aj od rozsahu zapojenia súkromných zdrojov.

Úspešnosť aktivít závisí od predloženia a schválenia príslušných projektových zámerov, ako aj od rozsahu súkromných zdrojov, efektivity zapojenia verejných zdrojov a možností štátneho rozpočtu.

Podmienkou podpory projektových zámerov, ktoré majú ambíciu byť financované z európskych programov, je ich súlad s cieľmi a oprávnenými aktivitami operačných programov a Programom rozvoja vidieka SR na roky 2014 – 2020, ako aj súlad v zmysle schválených zámerov národných projektov a podmienok dopytovo orientovaných projektových výziev.

V prípade, že opatrenie Akčného plánu bude financované z verejných zdrojov a bude smerovať subjektom vykonávajúcim hospodársku činnosť, bude posudzované a realizované podľa osobitných predpisov v oblasti štátnej pomoci, minimálnej pomoci a súlade s podmienkami štátnych dotácií.

Prijímateľmi podpory RP sú subjekty podľa zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Tabuľka č. 7 Poskytnutie regionálneho príspevku pre okres Svidník (v tis. EUR)

Návrh rozdelenia Regionálneho príspevku v tis. EUR a vytvorenie pracovných miest							
Prioritná oblasť	2016	2017	2018	2019	2020	Spolu v (tis. EUR)	Vytvorené pracovné miesta
A. Systémové opatrenia na úrovni okresu	0	224	134	117	113	588	5
B. Prioritná oblasť Podnikanie a viac pracovných miest	0	166	486	423	447	1522	1294
C. Prioritná oblasť Vzdelávanie, flexibilita a kariéra	0	110	30	30	0	170	9
D. Prioritná oblasť Moderné a dostupné verejné služby	0	140	100	30	0	270	94
E. Prioritná oblasť Udržateľná mobilita pracovnej sily	400	110	0	0	0	510	16

Spolu	400	750	750	600	560	3060	1418
--------------	------------	------------	------------	------------	------------	-------------	-------------

V. Proces monitorovania a hodnotenie dosiahnutého pokroku v zlepšení hospodárskej, sociálnej a environmentálnej situácii v okrese Svidník

Implementácia Akčného plánu je monitorovaná Rozvojovou radou okresu Svidník na základe odporúčaní a pravidelných správ skupiny expertov vypracovaných v úzkej spolupráci s Projektovým centrom. Rozvojová rada okresu Svidník sa schádza podľa potreby, najmenej však 2-krát ročne, aby vyhodnotila dosiahnutý pokrok, prijala potrebné odporúčania pre pokračovanie implementácie AP a predložila návrhy a odporúčania ministrovi DV SR na zmenu príslušného uznesenia, doplnenie uznesení, prípadne aktualizáciu AP.

Monitorovanie a hodnotenie plnenia Akčného plánu bude realizované prostredníctvom schváleného súboru ukazovateľov.

Konkrétne výsledkové ukazovatele monitorovania a hodnotenia stanoví Rozvojová rada okresu Svidník následne po schválení Akčného plánu vládou SR, pričom východisková hodnota bude stanovená hodnotou k 31. 12. 2015.

Základnými kritériami pre výber projektov v rámci pilotných štartovacích aktivít a pre výber indikatívnych aktivít pre realizáciu v rámci Akčného plánu sú:

- udržateľnosť projektu po skončení doby priamej podpory,
- realizovateľnosť projektu v stanovenom čase, lokalite a s danými kapacitami,
- nevyhnutnosť projektu v súlade s definovanou stratégiou,
- miera efektu projektu – počet novovytvorených pracovných miest,
- miera zacielenia projektu na riešenie primárnych problémov okresu a jeho súlad s prioritami stratégie,
- environmentálne, sociálne a ekonomické prínosy projektu.

Po schválení Akčného plánu vládou SR stanoví Rozvojová rada okresu Svidník ukazovatele monitoringu a hodnotiace kritériá úspešnosti implementácie Akčného plánu na základe predloženého návrhu jej členov.

VI. Integrácia už existujúcich rezortných programov, resp. prierezových programov a návrh odstránenia prekážok na ich využívanie

Vláda Slovenskej republiky svojím uznesením z 26. augusta 2015 č. 476 k návrhu zákona o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení zákona č. 561/2007 Z. z. o investičnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a svojím uznesením z 10. februára 2016 č. 45 k návrhu Akčného plánu rozvoja okresu Kežmarok, uznesením č. 251 z 23. júna 2016 k návrhu Akčného plánu rozvoja Lučenec, uznesením č. 254 z 24. júna 2016 k návrhu Akčného plánu rozvoja Rimavská Sobota zároveň

uložila príslušným ministrom rozsiahly súbor úloh zameraných na podporu najmenej rozvinutých okresov.

Ide konkrétne o tieto úlohy, plnenie ktorých bude mimoriadne významné aj pre okres Svidník:

z uznesenia č. 254/2016:

- **v rámci jednotlivých operačných programov zabezpečiť realizáciu dopytových výziev pre najmenej rozvinuté okresy** tak, aby vytvorili možnosti pre podporu realizácie aktivít Akčných plánov v oblastiach vzdelávania, výchovy a rozvoja školstva, zamestnanosti, životného prostredia, pôdohospodárstva, rozvoja malých a stredných podnikov, infraštruktúry, občianskej vybavenosti, podpory miestnych akčných skupín podieľajúcich sa na realizácii Akčných plánov (B.2),
- **poskytnúť dotácie na vypracovanie dokumentácie v oblasti zamestnanosti a vzdelávania**, ako povinnej súčasti žiadosti o nenávratný finančný príspevok z programov INTERREG V-A (B.12),
- **poskytnúť dotácie na vypracovanie plánov rozvoja cezhraničných tematických ciest a na vypracovanie projektových dokumentácií** na výstavbu alebo modernizáciu infraštruktúry cestovného ruchu, ktoré sú súčasťou cezhraničných tematických ciest, ako povinnej súčasti žiadosti o nenávratný finančný príspevok z programov INTERREG V-A, prípadne z iných externých zdrojov (B.13),
- vydať metodické usmernenie na **koordináciu aktivít regionálnych rozvojových agentúr a Rady pre rozvoj najmenej rozvinutého okresu** pri príprave a realizácii Akčného plánu rozvoja okresu (B.15),
- **vyhlásiť výzvu** v rámci implementácie integrovaného regionálneho operačného programu na špecifický cieľ 2.2.3. **Zvýšenie počtu žiakov stredných odborných škôl na praktickom vyučovaní** (B.17),
- **odporúčať miestnym akčným skupinám koordinovať svoje kapacity a finančné zdroje s akčnými plánmi** (B.18),
- zabezpečiť v súlade s existujúcou legislatívou poskytnutie pozemkov v správe Slovenského pozemkového fondu pre výstavbu verejno-prospešnej stavby a realizáciu projektov Akčných plánov (B.19),
- pripraviť **návrh novelizácie legislatívnej úpravy exekučných konaní** tak, aby bola zákonom definovaná maximálna doba trvania týchto konaní (B.20),
- pripraviť legislatívny návrh **posilnenia kompetencií Okresných úradov** umožňujúcich efektívnu podporu politiky regionálneho rozvoja v zmysle vládou SR schválených Akčných plánov (B.21),
- odporúčanie vlády ministrom: **zabezpečiť schválenie harmonogramu vypisovania výziev v rámci Integrovaného regionálneho operačného programu tak, aby sa zohľadnili špecifiká najmenej rozvinutých okresov** (C.2)

z uznesenia č. 251/2016

- **zabezpečiť informovanosť vyhlasovaných výziev** v rámci jednotlivých operačných programov pre najmenej rozvinuté okresy na svojich webových sídlach a na portáli ITMS 2014+ (B.2),
- **upraviť právnu úpravu výkonu exekúcie** tak, aby priniesla zrýchlenie, zefektívnenie a zníženie administratívy vymáhania nárokov veriteľov a vyššiu ochranu povinných pokiaľ ide o postihnutelnosť ich majetku na zamedzenie vzniku dlhovej špirály (B.4),

- preveriť možnosti dorovnania podpory financovania projektov veľkých zamestnávateľov zo strany štátu na 50 % investičných nákladov (B.6),
- vytvoriť podmienky pre podporu poľnohospodárskej zamestnanosti prostredníctvom mechanizmov štátnej pomoci tak, aby boli zohľadnené špecifiká okresov s najvyššou mierou nezamestnanosti (B.7)
- upraviť kritériá poskytovania nenávratných finančných príspevkov v rámci Programu rozvoja vidieka Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020, pri dodržaní princípu nediskriminácie a priorit a cieľov programu tak, aby boli v maximálnej možnej miere zohľadnené špecifiká najmenej rozvinutých okresov (B.8),
- odporúčanie vlády guvernérovi NBS: sprísniť dohľad nad poskytovaním pôžičiek nebankovými a pôžičkovými spoločnosťami (C.1)

z uznesenia č. 45/2016

- poskytovať dotácie na obstaranie nájomných bytov pre mladých v rozsahu limitov výdavkov rozpočtu verejnej správy na príslušný rozpočtový rok (B.5),
- zapracovať do hodnotiacich kritérií, posudzovania žiadostí o poskytnutie dotácií na spracovanie územnoplánovacej dokumentácie obciam, bodové zvýhodnenie projektov najmenej rozvinutého okresu tak, aby bol na zabezpečenie vyrovnávania regionálnych rozdielov zohľadnený zámer podpory rozvoja najmenej rozvinutého okresu (B.6),
- vytvoriť podmienky na vypracovanie projektov svojpomocnej výstavby domov (B.8),
- vytvoriť pracovnú skupinu na vypracovanie návrhu legislatívneho riešenia upravujúceho problematiku hospodárskeho, sociálneho a územného rozvoja regiónov a obcí s cieľom zahrnúť do pôsobnosti okresných úradov ich participáciu na realizácii úloh z akčných plánov najmenej rozvinutých okresov (B.9),
- vytvoriť podmienky na vybudovanie centra poradenstva a služieb zamestnanosti (kompetenčné centrum) zahŕňajúce kariérne a profesijné poradenstvo, služby pre trh práce, inkubačné programy a subjekty sociálnej ekonomiky (B.10),
- poskytnúť metodickú pomoc samosprávam a iným subjektom pri zakladaní a prevádzke subjektov sociálnej ekonomiky (B.11),
- pri tvorbe kritérií a vyhodnocovaní žiadostí o prenájom poľnohospodárskej pôdy v správe Slovenského pozemkového fondu zo strany úspešných žiadateľov o nenávratný finančný príspevok podľa podopatrenia 6.1 „Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov“ prioritne zohľadňovať žiadateľov z najmenej rozvinutého okresu (B.12),
- vypracovať legislatívne návrhy ¹ a metodické usmernenia pre samosprávy na zabezpečenie realizácie spoločensky zodpovedného obstarávania tovarov a služieb od regionálnych producentov a poskytovateľov, vrátane implementácie prioritných programov a aktivít Akčných plánov rozvoja najmenej rozvinutých okresov (B.25),
- poskytnúť metodickú podporu na využívanie verejného obstarávania so sociálnym aspektom (B.26),
- odporúčanie vlády ministrom: zabezpečiť v súlade s § 4 ods. 3 zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

¹ Prijatím nového zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 438/2015 Z. z., je časť „vypracovanie legislatívneho návrhu“ splnená

prostredníctvom monitorovacích výborov operačných programov **zohľadnenie potrieb najmenej rozvinutého okresu**, najmä pri tvorbe a **predkladaní návrhov hodnotiacich a výberových kritérií**, ako aj pri schvaľovaní zámerov národných projektov: do návrhu hodnotiacich a výberových kritérií zapracovať bodové zvýhodnenie projektov z najmenej rozvinutého okresu; v prípade implementácie operačných programov prostredníctvom integrovaných územných investícií zabezpečiť začlenenie projektov z najmenej rozvinutého okresu do regionálnych investičných územných stratégií (C.1),

- odporúčanie vlády ministrom: prijať opatrenia na podporu realizácie aktivít akčných plánov rozvoja najmenej rozvinutých okresov prostredníctvom zdrojov z európskych štrukturálnych a investičných fondov (C.2),
- odporúčanie vlády ministrom: **preskúmať ďalšie možnosti zvýhodnenia žiadateľov z najmenej rozvinutých okresov o poskytnutie prostriedkov pomoci z európskych štrukturálnych a investičných fondov** v súlade s usmerneniami európskych štrukturálnych a investičných fondov (C.3),
- odporúčanie vlády ministrom: **zmeniť podmienky realizácie projektov** s podporou európskych štrukturálnych a investičných fondov **a programu cezhraničnej spolupráce zaradených do Akčných plánov** rozvoja najmenej rozvinutých okresov v príručkách pre prijímateľov pomoci tak, aby zohľadňovali dobrovoľne prijaté záväzky na uplatňovanie prvkov sociálneho verejného obstarávania, predovšetkým pokiaľ ide o projekty s verejným využitím (C.4),
- odporúčanie vlády ministrom: **inicovať národné projekty, resp. tzv. globálne granty v rámci jednotlivých operačných programov** zahrňujúce najmenej rozvinuté okresy ako implementačné územie modelových riešení (C.5).

z uznesenia č. 476/2015

- v rámci EŠIF možnosť nastavenia osobitných výziev pre žiadateľov z NRO, alebo pridelovania bodov v rámci hodnotiacich a výberových kritérií podľa miery rozvinutosti regiónov v procese schvaľovania žiadostí o nenávratný finančný príspevok (C.1),
- v maximálnej možnej miere **využívať možnosti zálohových platieb a predfinancovania** v súlade so Systémom finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybárskeho fondu na programové obdobie 2014-2020 (C.2),
- **zabezpečiť prípravu schémy na podporu nových a začínajúcich MSP v NRO** prostredníctvom Operačného programu Výskum a inovácie formou nenávratnej finančnej pomoci s dôrazom na znevýhodnené sociálne skupiny (C.4),
- **realizovať opatrenia na zvýšenie využívania finančných a nefinančných nástrojov SBA na podporu podnikania v NRO** (C.5),
- realizovať opatrenia na podporu zapájania verejného sektora NRO do projektov medziregionálnej spolupráce (C.6),
- zabezpečiť, aby v NRO **bola na obstaranie nájomných bytov možnosť poskytnúť dotáciu pri bytoch bežného štandardu až do výšky 50 %** a pri bytoch nižšieho štandardu až do výšky 85 % z oprávnených nákladov (C.7),
- zabezpečiť vypracovanie kritéria, podľa ktorého **žiadosti o poskytnutie dotácií na rozvoj bývania predložené mestami a obcami z NRO získajú pozitívne hodnotenie vo výške +100 bodov** (C.8),
- zohľadňovať žiadosti o úvery zo ŠFRB z NRO tak, aby v prípade poskytnutia úveru bol mestám a obciam pri obstarávaní nájomných bytov poskytnutý úver s nulovou úrokovou sadzbou (C.9),

- **podporiť vypracovanie projektových dokumentácií potrebných k výstavbe cyklistických komunikácií v NRO (C.15),**
- podporovať v NRO zriaďovanie a prevádzku turistických autobusov (spojov) spájajúcich strediská cestovného ruchu, vydávanie turistických zľavových kariet, výstavbu a rekonštrukciu ciest a parkovísk smerujúcich do stredísk cestovného ruchu, propagáciu a prezentáciu atraktivít a aktivít cestovného ruchu realizovaných prostredníctvom samospráv a neziskových organizácií (C16),
- zabezpečiť prípravu národného projektu Cesta na trh práce pozostávajúceho z aktivít: (1) Podpora vytvárania pracovných miest u verejných zamestnávateľov – pre nezamestnaných s dobou evidencie ako UoZ už od 3 mesiacov sa poskytne finančný príspevok vo výške 95 % ceny práce, maximálne 540,80 EUR príspevok na úhradu časti nevyhnutných nákladov súvisiacich s výkonom práce, (2) Podpora vytvárania pracovných miest u zamestnávateľov – podpora 80 % ceny práce do maximálnej výšky 540,80 EUR počas 12 mesiacov, alebo – v prípade verejnoprospešných podnikov na dobu 18 mesiacov, (3) Zamestnám sa sám v poľnohospodárskej prvovýrobe – príspevok pre UoZ, ktorí začnú podnikáť ako SZČO, v maximálnej výške 5 600 EUR, (4) Poskytovanie príspevku na dochádzanie za prácou po dobu 12 mesiacov v závislosti od vzdialenosti od miesta bydliska, (5) Poskytovanie individualizovaných služieb pre UoZ posilnením personálnych kapacít odborných poradcov na úradoch práce (C.18),
- zabezpečiť vyhlásenie dopytového projektu na podporu regionálnej a lokálnej zamestnanosti – **dotácie na časť mzdových nákladov a podpora, poradenstvo a vedenie pri zakladaní a prevádzkovaní subjektov sociálnej ekonomiky (C.19),**
- zabezpečiť **informačné a vzdelávacie aktivity** (v oblasti životného prostredia) pre obce a ostatných partnerov územnej spolupráce za účelom rozvíjať regióny regiónov (C.24),
- zabezpečiť realizáciu projektov a aktivít v oblasti vodného hospodárstva v NRO (C.25),
- zabezpečiť **realizáciu projektov v oblasti životného prostredia v NRO**, a to najmä: odstraňovanie invazívnych druhov rastlín; podporu zelenej infraštruktúry v krajine; podporu zachovania biodiverzity a funkčnosti ekosystémov; manažmentu biotopov; starostlivosti o mestskú zeleň; pomocných prác pri odstraňovaní nelegálnych skládok odpadu; pomocných aktivitách a činnostiach pri budovaní a údržbe náučných chodníkov, poskytovania služieb v informačných centrách, pri budovaní geoparkov a projektov ekologického cestovného ruchu (vrátane cezhraničných projektov) (C.26),
- **zabezpečiť uplatňovanie schémy štátnej pomoci pre zamestnávanie znevýhodnených a značne znevýhodnených osôb v oblasti pôdohospodárstva (C.27),**
- umožniť prenájom poľnohospodárskej pôdy v správe SPF pre mladých, začínajúcich, poľnohospodárskych podnikateľov, v zmysle Koncepcie podpory pre malých, mladých a rodinných farmárov (C.28),
- poskytnúť súčinnosť obciam a ďalším subjektom územnej samosprávy pri odovzdávaní znalostí, skúseností a transfere špecifického know-how v oblasti pôdohospodárstva a rozvoja vidieka v NRO (C.29),
- vytvoriť podmienky na zapojenie UoZ, predovšetkým v NRO, do prác na čistení a základnej obnove hydromelioračných kanálov a priepustov v správe štátneho podniku Hydromeliorácie, ktoré nebudú súčasťou investičného projektu revitalizácie hydromelioračných sústav (C.30),
- vytvoriť podmienky na zapojenie UoZ, predovšetkým v NRO, do prác na úprave drobných vodných tokov a na výkone pomocných prác pri prebierkach a pri čistkách lesov v správe štátneho podniku Lesy SR (C.31),
- zabezpečiť podporu tvorby elokovaných pracovísk stredných odborných škôl v NRO, ktoré zvyšujú začlenenie detí zo sociálne znevýhodneného prostredia do ďalšieho

výchovno-vzdelávacieho procesu a zvyšujú uplatniteľnosť absolventov na trhu práce (C.32),

- zabezpečiť podporu zapájania základných a stredných škôl do národných projektov z OP ĽZ, najmä so zreteľom na žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia v NRO (C.33),
- pripraviť zvýšenie paušálu na žiaka v systéme duálneho vzdelávania pre NRO (C.34),
- zohľadniť NRO pre pilotovanie národných projektov z OP ĽZ na podporu žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (C.35),
- zohľadniť odstraňovanie havarijných stavov na školách v NRO (C.37),
- zabezpečiť zvýšenie dotácie na žiaka pre využívanie rekreačných zariadení v NRO o 50 EUR (C.38),
- odporúča umiestňovať verejné investície do NRO (D.1).

Príloha č. 1 **Zoznam skratiek**

COVP	Centrum odborného vzdelávania a prípravy
ERDF	European Regional Development Fund (Európsky fond regionálneho rozvoja)
ESF	Európsky sociálny fond
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EZÚS	Európske zoskupenie územnej spolupráce
FO	fyzické osoby
IROP	Integrovaný regionálny operačný program
MAS	Miestna akčná skupina
MDV SR	Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MH SR	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MSP	malé a stredné podniky
MŠ	materská škola
MŠVVŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
NP	Národný projekt
NRO	Najmenej rozvinutý okres
OP	Operačný program
OP KŽP	Operačný program Kvalita životného prostredia
OP EZ	Operačný program Ľudské zdroje
OP VaI	Operačný program Výskum a inovácie
PO	právnické osoby
PR	prírodná rezervácia
PRV	Program rozvoja vidieka
PSK	Prešovský samosprávny kraj
RIS	Regionálne informačné stredisko
RIÚS	Regionálna integrovaná územná stratégia
RP	regionálny príspevok
RPIC	regionálne poradenské a informačné centrum
RRA	Regionálna rozvojová agentúra
SARIO	Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu
SIEA	Slovenská inovačná a energetická agentúra
SIH	Slovenský investičný holding
SOŠ	Stredná odborná škola
SR	Slovenská republika
SŠ	stredná škola
SÚS	subjekty územnej spolupráce
SZRB AM	Slovenská záručná a rozvojová banka Asset Management
SZČ	samostatná zárobková činnosť
ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania
ŠOP SR	Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
ŠR	štátny rozpočet
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
UoZ	uchádzač o zamestnanie

ÚEV	územie európskeho významu
ÚPSVaR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
ÚPSVR	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
VÚC	vyšší územný celok
ZOS	zariadenie opatrovateľskej služby